

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ
УСЛУГИ**

2016-2020

ОБЩИНА БАНСКО

Ноември, 2015

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

СЪДЪРЖАНИЕ

1	РЕЗЮМЕ	5
2	Обхват, визия и фокус на стратегията	5
2.1	Съответствие с международни, национални и месни политики	7
3	Анализ на ситуацията и оценка на потребностите	8
3.1	МЕТОДОЛОГИЯ	9
3.1.1	ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОУЧВАНЕТО	9
3.1.2	МЕТОДИ ЗА ПРОУЧВАНЕТО И АНАЛИЗА НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА БАНСКО	11
3.2	ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА БАНСКО	12
3.2.1	ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА	12
3.2.2	НАСЕЛЕНИЕ – ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	13
3.2.3	ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БАНСКО	20
3.2.4	ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	27
3.2.5	ОБРАЗОВАНИЕ	29
3.2.6	ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ	34
3.3	АНАЛИЗ НА ГРУПИТЕ В РИСК В ОБЩИНА БАНСКО	34
3.3.1	ФАКТОРИ, КОИТО ПОРАЖДАТ РИСК ЗА РАЗЛИЧНИ ГРУПИ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО	34
3.4	ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА НАЛИЧНИТЕ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И РЕСУРСИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА БАНСКО	37
3.4.1	ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА НАЛИЧНИТЕ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩИНА БАНСКО	37
3.4.2	АНАЛИЗ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ	44
3.4.3	ПРИМЕРЕН SWOT АНАЛИЗ НА ДВЕ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА	47
3.5	ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОБЩИНАТА	50
3.6	Основни изводи от анализа	50
3.6.1	Изводи за наличните социални услуги	52
3.6.2	Общи изводи за услугите за деца	53
3.6.3	Общи изводи за услугите за възрастни и стари хора	54
4.	Цели в развитието на социалните услуги в община Банско	55
4.1	За деца и семейства с деца в риск	55
4.2	За пълнолетни лица и хора с увреждания	56
4.3	Услуги за реализиране на целите	56
5.	Механизъм за периодичен преглед и за актуализиране на стратегията	63
5.1.	Конкретни цели и задачи на системата за мониторинг и оценка	63

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

6. Отговорни за изпълнението, координацията и контрола органи

65

Приложения

1. Приложение 1 – общи данни за населението в риск;
2. Приложение 2 – профил на община Банско;
3. Приложение 3 – персонал на община Банско;
4. Приложение 5 – описание на социалните услуги в община Банско (ЦНСТВХД – с. Места, ДЦСХ – с. Филипово, ДЦСХ – с. Места, ДЦСХ – гр. Добринище, ЦСРИ – гр. Банско, ДЦДУ – гр. Банско, ДЦВУ – СГ, гр. Банско, ДЦВУ – гр. Банско, НЖ – гр. Банско, ЗЖ 1 и 2 – гр. Банско, ЗЖ 3 и 4 - гр. Банско, ДСП – гр. Банско, СП – гр. Банско.

Използвани съкращения:

1. МТСП – Министерство на труда и социалната политика;
2. ЗЗД – Закон за закрила на детето;
3. МОН – Министерство на образованието и науката;
4. РД"СП" – Районна дирекция „Социално подпомагане“;
5. ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“;
6. ОА – Общинска администрация;
7. Служба „ЗСУ“ – Служба „Заведения за социални услуги“;
8. О"ЗД" – Отдел „Закрила на детето“;
9. НСИ – Национален статистически институт;
10. ГРАО – Гражданска регистрация и административно обслужване;
11. МБАЛ – Многопрофилна болница за активно лечение;
12. ОДЗ – Обединено детско заведение;
13. СОУ – Средно общообразователно училище;
14. НУ – начално училище;
15. ПГ – професионална гимназия;
16. СОП – специални образователни потребности;
17. РЦ – ресурсен център;
18. ТЕЛК – трудово –експертна лекарска комисия;
19. ЦОП – център за обществена подкрепа;
20. ОТ – обществена трапезария;
21. ЦНСТВХД – център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с деменция;
22. ДЦСХ – дневен център за стари хора;
23. ДЦДУ – дневен център за деца с увреждания;
24. ДЦВУ – дневен център за възрастни с увреждания;
25. ДЦВУ –СГ – дневен център за възрастни с увреждания – седмична грижа;
26. НЖ – наблюдавано жилище;
27. ЗЖ – защитено жилище;
28. ЦСРИ – център за социална рехабилитация и интеграция;
29. ДСП – домашен социален патронаж;
30. СП – социално предприятие;
31. Д"СП" – Дирекция „Социално подпомагане“;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

32. ОПР – Общински план за развитие;

33. МКБППМН – Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Индекс на таблиците в анализа:

Таблица 1. Общи данни за общината.

Таблица 2. Динамика в броя на населението на община Банско (по населени места) за периода– 2010 -2014 г.

Таблица 3. Показатели за естественото и механичното движение на населението в община Банско (по населени места) – 2012 г.

Таблица 4. Механичен прираст – Община Банско и съседни на нея общини

Таблица 5. Население към 31.12.2014 г.

Таблица 6. Население на община Банско по основни възрастови групи и по населени места 2011 год.

Таблица 7. Брой на населението в специфичните възрастови групи в община Банско

Таблица 8. Образователна структура на населението в община Банско (по населени места) 2011 год.

Таблица 9. Динамика в броя на наетите лица по отрасли в община Банско за периода 2007 – 2011 г.

Таблица 10. Брой безработни лица – сравнителна таблица 2011 – 2014 г.

Таблица 11. Сравнителен профил на безработните лица 2009 -2014 г.

Таблица 12. Динамика в отрасловата структура на икономиката на община Банско по основни икономически показатели за периода 2008-2012 г.

Таблица 13. Училища и детски градини в община БАНСКО към април 2015 г.

Таблица 14. Описание на социалните услуги на територията на община Банско за 2015 г.

Таблица 15. Персонал за управление на социалната сфера – общини и Д "СП"; Персонал за предоставяне на социални услуги.

Таблица 16. SWOT анализ на услугите Дневен център за деца с увреждания и Център за социална рехабилитация и интеграция.

Таблица 17. Социални услуги за реализиране целите на стратегията

1. Резюме

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Стратегията е документ за провеждане на политиката за реформи на системата за социална подкрепа - деинституционализация и превенция на бедността и социалното включване на уязвими групи и лица. Осигурява се единен подход към предоставянето на социални услуги на територията на община Банско, за постигане на ефективно планиране, разкриване, финансиране и договаряне на социалните услуги. Настоящата Стратегия ще даде възможност да се предоставят необходими и желани услуги в общината, съобразно възможностите.

Стратегията е основана на визията за достъпни, качествени и ефективни социални услуги, отговарящи на нуждите на потребителите.

Планирането на социалните услуги се осъществява с прякото участие на всички заинтересовани страни - Община Банско, Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Разлог, филиал гр. Банско, Дирекция “Бюро по труда”, Общински съвет за социално подпомагане и услуги, граждански организации, местно базирани държавни институции, представители на целевите общности и рисковите групи.

Цел: Общинската стратегия има за цел да планира реформата в социалните услуги в община Банско за периода 2016 -2020г., съобразно потребностите и обединяване на всички налични ресурси (институционални, граждански, технически, финансови) за нейното изпълнение.

Създадената мрежа от социални услуги на територията на общината ще бъде подобрена и ще се осигури по-добър достъп до тях на рисковите групи. Във връзка с изработването на Стратегията са идентифицирани уязвимите групи в общината, анализирани са тенденциите в общината на база данните за предишния период (2010-2015г.), Проведено е проучване на потребностите от социални услуги и мерки. Предвиждат се социални услуги, дейности и мерки за основните рискови групи на територията на общината, като се извеждат приоритетни целеви групи и услуги. Изборът на приоритети е основан на остротата на проблемите и големината на целевите групи в общината.

2. Обхват, визия и фокус на стратегията

Стратегията обхваща петгодишен период: 2015 - 2020 г.

Визия: развитие на иновативна и качествена система от социални услуги, насочена към подобряване качеството на живот, към пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи, както и за тяхното социално включване.

Стратегията определя четири приоритетни направления:

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: Развитие на социални услуги в общността за социално включване и превенция на социалното изключване и изолация на рисковите групи

Обща цел 1:

Създаване на условия за предотвратяване на рисковите фактори, водещи до социална изолация. Подкрепа за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: Подобряване качеството на резидентна грижа

Обща цел 1:

Подобряване качеството на живот на потребителите, настанени в резидентен тип услуги – ЦНСТ, Защитени жилища, съобразно техните специфични потребности, чрез осигуряване на алтернативни форми на грижи.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3: Развитие на човешките ресурси

Обща цел 1.

Създаване на ефективна система за развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги в община Банско. Осигуряване на супервизия, обучения.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: Изграждане на междусекторно сътрудничество и междуобщинско партньорство

Обща цел 1.

Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

В Стратегията е разработена система за мониторинг и оценка, ориентирана както към годишен мониторинг на изпълнението на планираните услуги, мерки и дейности, така и към оценка на качеството на предоставяните социални услуги.

Тя ще се изпълнява на общинско ниво с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

Обща цел на стратегията е да планира реформата в социалните услуги в община Банско за периода 2015 - 2020 г. с оглед на реалните потребности и възможностите за обединяване на всички ресурси (институционални, граждански, технически, финансови) за нейното изпълнение. Тя ще осигури предоставянето на социални услуги и мерки на територията на общината и ще подобри достъпа до тях на рисковите групи.

Предвидените действия на всички заинтересовани страни са основани на:

- общи цели, обща визия и синхронизирани действия;
- ясни регионални и местни приоритети;
- общи стандарти, критерии и правила;
- системен мониторинг и оценка на постигнатото;
- съобразяване с реалните промени на политиката.

Важно при разработване на Стратегията е идентифицирането на уязвимите групи във общината. Изборът на приоритети е основан на остротата на проблемите и големината на целевите групи в общината, както и на разбирането, че първата

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

стъпка в реформата е предоставяне на базисни (основни) социални услуги за уязвимите групи.

ПРЕВЕНЦИЯТА е най-важния инструмент за „затваряне на входа“ на институциите, за ограничаване на социалното изключване и сегрегацията на рисковите групи.

2.1. СЪОТВЕТСТВИЕ С МЕЖДУНАРОДНИ, НАЦИОНАЛНИ И МЕСТНИ ПОЛИТИКИ

Основни приоритети

Основният инструмент, чрез който се реализира Европейският модел за социална закрила и социално включване е **Отвореният метод на координация по социална закрила и социално включване**. Той гарантира съпричастността на България към Общите цели и Общите индикатори за Общността, както и националната политика на България. Приоритетните политически цели и области на действие в него са:

— **Ограничаването на предаването на бедността и социалното изключване между поколенията (с акцент върху детската бедност и социално изключване)**. Като най-критични са идентифицирани следните области: ранното детско развитие; отговорното родителство; ранното напускане на училище; интегрирана подкрепа за най-уязвимите семейства; съвместяването на личния и професионалния живот; реформата в грижата за деца, включително и чрез деинституционализация; социалните услуги за деца и семейства; мониторинга на детската бедност.

— **Активно включване за най-отдалечените от пазара на труда** - като по-критичните области на действие са: осигуряване на заетост на младежите; активиране на неграмотни лица, лица без образование и/или квалификация, лица на социално подпомагане; активиране на неактивни и обезкуражени лица; осигуряване на адекватен минимален доход, но спазвайки стимулите за участие в заетостта; социалните услуги за лицата, отдалечени от пазара на труда.

— **Равни възможности за най-уязвимите групи в обществото**, като специален фокус е върху хората с увреждания: уязвимото положение на децата и възрастните с ментални увреждания, живеещи в специализирани институции; образованието на децата с такива увреждания; достъпността, заетостта и социалната икономика; подпомагането, социалните услуги и домашната грижа; превенцията на уврежданията и рехабилитацията; етническите общности и равните възможности между мъжа и жената.

— **По-добро управление на политиката по социално включване** с основни направления: създаване на дългосрочна стратегия по социално включване, създаване на консултативни органи по въпросите на социалното включване, сътрудничество на местно и регионално ниво, повишаване на административния капацитет.

Стратегически документи

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Стратегията отговаря на принципите и подходите в международните и национални нормативни актове:

Международни актове:

- ♣ Всеобща декларация за правата на детето;
- ♣ Конвенция на ООН за правата на детето;
- ♣ Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;
- ♣ Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа;
- ♣ Европейска социална харта;

Национални актове:

- ♣ Национална стратегия за детето 2008 - 2018 г.
- ♣ Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г.;
- ♣ Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 - 2015 г.
- ♣ Национална стратегия «Визия за деинституционализация на децата в Република България»

Документи на регионално ниво:

- Областна стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020

Документи на общинско ниво:

- Общински план за развитие;

3. Анализ на ситуацията и оценка на потребностите

Докладът, включващ анализ на ситуацията и оценка на потребностите на населението в община Банско от социални услуги и социална подкрепа като цяло, има за основна цел да очертае групите/ индивидите в риск, рисковите фактори по отношение на социалната активност и качество на живот, както и да анализира постигнатото до момента в сферата на социална подкрепа, настоящите възможности и налични ресурси за предоставяне на качествени социални услуги.

Анализът взема предвид социо-демографските процеси през последните години и обхваща състоянието на социалните услуги – като материална база, обезпеченост с човешки ресурс, достъп до услуги и тяхното качество съобразно спецификата на потребностите. Това ще спомогне за бъдещо планиране на социалните дейности на общинско и регионално ниво, посоките на развитие и обезпечаването им с необходимия ресурс (финансов и човешки).

Настоящият анализ е изработен съгласно методическите насоки за стратегическо планиране на Министерството на труда и социалната политика и е втори по ред за община Банско в изпълнение на Закона за социално подпомагане и правилника за неговото прилагане, на Областната стратегия за развитие на социалните услуги – Благоевград и ежегодните общински планове, като обхваща изминалия 5 годишен период.

Анализът е изготвен от оперативен общински екип, който координира и процеса на набиране и обработка на информацията, в рамките на месец април **2015 г.**, съгласно Заповед на Кмета № 09.15-105/31.03.2015 г. Екипът се състои от

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

административни и социални експерти, като в процеса на работа се осигури прякото участие на всички заинтересовани страни – общинската администрация, дирекция “Социално подпомагане” (Д“СП”), Отдел “Закрила на детето”, Бюро по труда, граждански организации, представители на целевите общности и рисковите групи. Допълнително бе изискано съдействие от личните лекари.

Представеният анализ е финализиран след обсъждане на заседание на Обществения съвет по социално подпомагане и услуги, с управителите на социални услуги, както и други заинтересовани страни като Д“СП” – гр. Разлог.

3.1. Методология

3.1.1. Цели и обхват на проучването

Проучването на състоянието на социалните дейности в това число и услуги на територията на община Банско, както и на нуждите на населението от социална подкрепа и закрила се базира на събрана информация от различни източници по формален и неформален път. Голяма част от информацията е официализирана.

Анализът има за обща цел да очертае моментното състояние на социалните дейности и услуги на територията на общината, процесите през последните 5 години, ефектът на социалната подкрепа върху населението, както и възможностите за развитие спрямо нуждите на гражданите.

В тази връзка задачите пред настоящото проучване са:

- Да се очертаят и анализират факторите, които създават рискове пред индивиди /общности/ и групи по отношение на тяхната социална интеграция, активно социално включване и качество на живот;
- Да се определят индивидите и групите в риск – какви са техните характеристики, брой и териториално разположение, да се установят рисковите фактори и какво е отражението върху тях;
- На базата на аналитичните проучвания да се дадат препоръки за развитие на общинската социална политика и услуги за следващия програмен период 2016-2021 г.

Обхватът на темите на проучването включва определени социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние и оценка на сектора социални услуги и подкрепа в община Банско, факторите, пораждащи социален риск и рисковите групи в отдалечените от общинския център места. Всичко това дава възможност да се набележат силните и слаби страни, както и възможностите за развитие на общинските социални дейности в локален и регионален план.

Проучването е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Оценката на потребностите е необходима, за да може планирането да отговори на реалните потребности на населението, да съответства на реалните възможности и капацитет

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и – в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на община Банско.

Обобщените резултати и заключенията в аналитичния доклад ще осигурят:

- Обосновка за избора на приоритети и стратегически направления при разработването на Общинската стратегия.
- Профил и характеристика на отделните рискови групи и подгрупи, необходими за дизайна на услугите и мерките, които ще бъдат включени в общинската стратегия да съответстват на специфичните потребности на всяка група;
- Информация за броя на индивидите и групите в риск, които да бъдат обхванати от социални услуги и/ или от съпътстващи мерки за социално включване, както и разположението им в населените места в общината.
- Информация за проблемните зони на настоящата мрежа от функциониращи социални услуги.

Анализът обхваща населението и социално-икономическите процеси в община Банско и е за периода юни 2010 – април 2015 г.

3.1.2. Методи за проучването и анализа на ситуацията в община Банско

За нуждите на проучването са използвани стандартизирани анкетни карти, неразделна част от проучването и планирането на общинско и областно ниво, отчети по изпълнението на Общинската стратегия, текущи социални анкети с потребители на конкретни услуги, отчети от работата на Обществения съвет по социално подпомагане и услуги, доклади от Звеното за мониторинг и оценка на Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2010-2015 г.

В процеса на събиране на информация, координиран от общинския екип, се включиха представители на всички заинтересовани страни от общината, които работиха на доброволен принцип. Екипът успя да осигури достъп до почти всички налични **източници на информация** в общината, като:

- Анализи, доклади, стратегически документи на местно ниво и от РДСП;
- Статистически бази данни, редовно събирани и актуализирани от:
 - о институции на областно ниво - ДБТ;
 - о общинска администрация – ГРАО и отделите, отговорни за социални, образователни и хуманитарни дейности, служба "Заведения за социални услуги" и др.;
 - о Д"СП" и отдел "Закрила на детето";
- Данни, документация и експертиза на ръководителите на услуги за действащите социални услуги в общината.
- Училища, лични лекари и ар., които разполагат с информация за състоянието на свързаните сектори със социалните услуги.
- Граждански неправителствени организации.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Представеният аналитичен доклад е изготвен на основата на събраните частични данни за броя и състоянието на рисковите групи, наличното предлагане на социални услуги и ефектът върху населението, което дава възможност да се изведат общите тенденции и посоки на планиране.

Използваните **методи за събиране на информация** включват:

- Документално проучване на съществуващи анализи, доклади, стратегически документи, дългосрочни програми и планове за развитие на общината;
- Систематизиране и обобщаване на статистически данни, събирани от общинската администрация и местно базираните държавни институции;
- Събиране на допълнителна статистическа информация за разпределението на ключови рискови групи по населени места чрез включване на „ресурсни хора“ - като кметове и кметски наместници на прилежащите села, лични лекари и др.

За нуждите на доклада е използвана актуална информация от Общинския план за развитие за периода 2014 – 2020 г., както и ежегодните общински Програми за детето, изготвяни в изпълнение на ЗЗД.

При анализиране на състоянието на отделните компоненти се прилага сравнителния метод, както по отношение планирането и развитието във времеви обхват на услуги на територията на община Банско, така и оценка за мястото на общината в област Благоевград и Югозападния район по отношение на сектора социална подкрепа и услуги. Отчитат се и връзките със съседните общини.

3.2. Описание на ситуацията в община Банско

3.2.1. Обща характеристика на общината

За целите на анализа на демографското състояние и за социално-икономическата характеристика на общината са ползвани актуални общински стратегии и основно Общинският план за развитие на община Банско за периода 2014 – 2020 г. Съдържащата се в тях информация е допълнена с нови информационни източници и с нови данни за последните 2013-2014 г.

Община Банско обхваща северен Пирин, части от Разложката котловина, от пролома Момина клисура на р. Места и от Дъбрашкия дял на Родопите. Територията на общината обхваща 475,8 км² (7,4% от територията на областта и 2,3% от територията на района). Тя е на пето място по големина на територията в област Благоевград.

Релефът е от равнинен в поречията на реките до хълмист в планинската и предпланинската част. Климатът е преходно-континентален със средиземноморско влияние. Лятото е кратко и прохладно, а зимата е снежна, мека и продължителна.

В пределите на общината влизат следните населени места: град Банско, гр. Добринище и селата Кремен, Обидим, Гостун, Филипово и Осеново. Граничи с общините Разлог, Белица, Велинград (обл. Пазарджик), Гърмен, Гоце Делчев, Сандански и Кресна.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Фактор с особено значение за съвременното социално-икономическо състояние на община Банско са географските му дадености – транспортно-географското му положение и съчетанието на природните ресурси, използвани по подходящ начин. Включването на части от Природен парк "Пирин", на части от Западните Родопи и долината на р. Места в обхвата на общината, разнообразието на форми на релефа, на климата, водните ресурси и др., днес се използва за целите на туристическата функция, която е водеща в общинската икономика. Природните дадености са създали имидж на община Банско като конкурентна туристическа дестинация, в която са налице ресурси и условия за практикуване на различни видове туризъм, засега доминирани от зимния (ски) туризъм.

3.2.2. Население – демографска характеристика

Численост и динамика на населението

По данни от последното преброяване на населението и на жилищния фонд в Република България, извършено през 2011 г., в община Банско живеят 13125 д. с 885 д. (6,3%). Към момента на изготвяне на проучването (април 2015 г.) населението възлиза на 12854 според данни на НСИ, и за по-малко от 5 години е намаляло с 271 д. Разминаването в статистиката по отношение на данни от местни източници е възможно в рамките на 0,5 -1%.

Таблица 1. Общи данни¹ за общината

Община Банско Област: Благоевград	Данните са от 2013 година	Данните са от месец април 2014 година
Население – общ брой	12854	12854
Мъже/ жени	Мъже 6249 Жени 6605	Мъже 6249 Жени 6605
Етнически състав на населението По официални данни/ преброяване на населението 2011год/	Българи 11903 Роми -227; Турци – 14 Друга -54; Не се самоопределят -31; Неотговорили - 896	Данните са същите
Етнически състав на население Предполагам брой или % /данни на НПО, неформални лидери и др./	Българи – 97% (в това число са и българо-мохамедани); Роми – 1- 2%	Българи – 97% (в това число са и българо-мохамедани); Роми – 1-2%
Ниво на безработица	9%	8.1%

¹ Забележка: Окончателни данни от НСИ за населението за 2014 г. ще има през април 2015 г. По данни на служба ГРАО броят на населението с настоящ адрес за община Банско е 12 148 д.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Данните от текущата демографска статистика според НСИ показват, че броят на населението на общината към 17.4. 2014 г. възлиза на 12854 д. Продължава тенденцията във всички населени места да намалява броят на населението. Процесът на обезлюдяване, характерен и за страната като цяло, не засяга община Банско с темповете, които са характерни за преобладаващата част от общините в страната. За периода 2010 -2013 г.,общинският център намалява броя на населението си – с 335 д. По-сериозно е намаляването на броя на населението в малките населени места в общината - с. Обидим, с. Гостун, с. Кремен, с. Осеново.

Таблица 2. **Динамика в броя на населението на община Банско (по населени места) за периода– 2010 -2014 г.**

№ поре	Населени места	Брой население	
		2010 г.	2014 г.
1	гр. Банско	9225	8890
2	гр. Добринище	2796	2753
3	с. Гостун	75	39
4	с. Кремен	226	191
5	с. Места	258	229
6	с. Обидим	131	77
7	с. Осеново	76	68
8	с. Филипово	623	626
Общо за общината		13410	12854

Източник: Национален статистически институт и кметски наместници

По населени места, броят на населението е разпределено неравномерно. От цялото население на общината към 2014 г., в общинския център е съсредоточено 69,1%, а в гр. Добринище - 21,4%. В третото най-многолюдно населено място– с. Филипово се падат 4,9% от цялото население в общината. Това показва, че в три населени места е концентрирано 95,4% от броя на населението в общината, а в останалите 5 села – едва 4,6%. С най-малобройно население (под 100 д.) са селата Гостун, Обидим и Осеново. Тази териториална диспропорция в степента на населеност на общината създава проблем във възможностите за пълноценното усвояване на потенциалите на територията, за нормалното функциониране на обекти за първично обслужване на населението и др.

Движение на населението

Демографските данни на НСИ за 2013 г. показват, че в община Банско броят на родените е 109 д., от които 57 мъже и 52 жени. За анализирания период (2010-2014 г.) броят на родените варира между 119 д. (2010 г.), 109 д. (2013 г.) и 138 д. за 2014 г. Най-висок брой родени лица е регистриран в трите най-големи населени места – градовете Банско и Добринище, и с. Филипово. Показателна е ситуацията в селата – Кремен, Гостун и Осеново няма деца.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Смъртността (съответно коефициентът на смъртност) на населението бележи тенденция на нарастване. Към април 2014 г. броят на умрелите в общината е 163 д. Коефициентът на смъртност за 2013 г. е 13‰ и е незначително по-нисък от този за 2010 г. – 13,2‰. В малките и обезлюдени населени места този коефициент е доста по-висок (Осеново – 73,5‰, с. Кремен – 52,4‰, Гостун – 51,3‰).

Естественят прираст на населението (като абсолютен брой) средно за общината е отрицателен. Коефициентът на естествен прираст за 2012 г. е отрицателен – 5,6‰.

Таблица 3. Показатели за естественото и механичното движение на населението в община Банско (по населени места) – 2012 г.

Населени места		Брой население*	Родени	Умрели	Ест. прираст	Заселени	Изселени	Мех. прираст
гр. Банско	Брой	8890	76	108	-32	54	83	-29
	Коеф. ‰		8,6	12,1	-5,5	6,1	9,3	-3,2
с. Гостун	Брой	39	0	2	-2	0	1	-1
	Коеф. ‰		0,0	51,3	-51,3	0,0	25,6	-25,6
гр. Добринище	Брой	2753	17	38	-21	7	41	-34
	Коеф. ‰		6,2	13,8	-7,6	2,5	14,9	-12,4
с. Кремен	Брой	191	1	10	-9	2	2	0
	Коеф. ‰		5,2	52,4	-45,0	10,5	10,5	0,0
с. Места	Брой	229	0	4	-4	0	3	-3
	Коеф. ‰		0,0	17,5	-17,5	0,0	13,1	-13,1
с. Обидим	Брой	77	1	4	-3	2	3	-1
	Коеф. ‰		13,0	51,9	-38,9	26,0	39,0	-13,0
с. Осеново	Брой	68	0	5	-5	0	1	-1
	Коеф. ‰		0,0	73,5	-73,5	0,0	14,7	-14,7
с. Филипово	Брой	626	6	1	5	0	1	-1
	Коеф. ‰		9,6	1,6	8,0	0,0	1,6	-1,6
Общо- община	Брой	13125	101	172	-71	65	135	-70
	Коеф. ‰		7,8	13,4	-5,6	5,0	10,5	-5,4

* Данните за броя на населението за 2012 г. са по линия на текущата демографска статистика

Механичното движение на населението в община Банско също показва, че през 2012 г. от общината са се изселили повече лица, в сравнение с броя на заселените. Общият брой на заселените е 65 д., а на изселените – 135 д. За анализирания период се очертава тенденция на намаляване на броя на изселените и по-слабо изразена тенденция на намаляване на броя на заселените лица. Налице е отрицателен коефициент на механичния прираст – 5,4‰. Всички населени места са с нулев или с отрицателен механичен прираст.

Не е по-различна картината и през 2013- 2014 г. – броят на изселените е по-висок. В представената по-долу сравнителна таблица с част от граничещи общини обаче се вижда, че механичното движение в община Банско е най-слабо изразено. Механичният прираст отново е отрицателен - 4‰.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Таблица 4. Механичен прираст – Община Банско и съседни на нея общини

Общини	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	Всичко	мъже	жени
Банско	181	81	100	185	91	94	-4	-10	6
Гоце Делчев	209	72	137	351	171	180	-142	-99	-43
Гърмен	40	25	15	145	74	71	-105	-49	-56
Кресна	60	30	30	84	35	49	-24	-5	-19
Разлог	195	83	112	219	93	126	-24	-10	-14

Данните са от НСИ за 2013 г.

Всичко това дава основание да се направи изводът, че средногодишно градът приема почти толкова заселници, колкото е броят на изселените с лек превес на последните. Причина са трайната тенденция в развитието на курортно-туристическите функции на града и големият размер на вложените инвестиции за развитие на гр. Банско.

В сравнителен план средните демографски коефициенти за община Банско, съпоставени със съответните за област Благоевград и страната показват, че общината е в по-неблагоприятна демографска ситуация. Коефициентът на раждаемост тук (7,8‰) е по-нисък от средния за страната (9,5‰) и за област Благоевград (9,5‰). В същото време коефициентът на смъртност (13,4‰) е по-нисък от този за страната (15,0‰) и малко по-висок от съответния за област Благоевград (12,2‰). От демографските коефициенти, община Банско е в по-добра ситуация по отношение броя на изселените – коефициент на изселване за общината е по-нисък в сравнение със средния за страната и за област Благоевград.

Структури на населението

Различните структури на населението (полова, възрастова, образователна и етническа) са представени чрез данни от резултатите от преброяването през 2011 година и актуализирани от Служба ГРАО - Банско.

Половата структура на населението на община Банско е с пропорции, които са характерни за страната. Преобладава броят на жените, които са 6605 д. към 2014 г. Налице е тенденция на леко нарастване на относителния дял на жените. В териториален аспект, броят на мъжете преобладава над този на жените в селата Гостун и Кремен.

Възрастова структура. Данните от преброяването през 2011 г. сочат, че община Банско е с проблемна възрастова структура на населението. *Специфичните*

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието на някои дейности от детското здравеопазване и др.

От общия брой на населението към 2011 г. - 13125 д., разпределението им по основни възрастови групи е както следва:

- 1625 д. са в под трудоспособна възраст, което е 12,4% от общия брой на населението;
- 9179 д. са в трудоспособна възраст(69,9%);
- 2321 д. са в надтрудоспособна възраст (17,7%).

Към 2014 г. се наблюдава известна промяна във възрастовата структура на населението – нараства относителният дял на хората в надтрудоспособна възраст и на тези в под трудоспособна възраст. Групата на хората в трудоспособна възраст е намаляла.

- 1929 д. са в под трудоспособна възраст;
- 7125 д. са в трудоспособна възраст;
- 3268 д. са надтрудоспособна възраст.

Таблица 5. Население към 31.12.2014 г. Източник: Служба ГРАО - Банско

Население на общината	Постоянен адрес	Настоящ адрес
1.1. Население на общината (общо)	13 404	12 148
1.2. Момчета до 18 г.	1073	942
1.3. Момичета до 18 г.	1106	987
1.4. Мъже от 18 до 62 г.	3852	3852
1.5. Жени от 18 до 59 г.	3273	3273
1.6. Мъже над 62 г.	1230	1215
1.7. Жени над 60 г.	2052	2053

В някои от по-малките села (Гостун Обидим, Осеново), населението в надтрудоспособна възраст надхвърля 50% от общия му брой. В тях няма население в подтрудоспособна възраст, което е индикатор, че към момента перспективите за естествено възпроизводство на населението тук са напълно изчерпани.

Таблица 6. Население на община Банско по основни възрастови групи и по населени места 2011 год.

Населено място	Общ брой	Под труд. възр.		Трудосп. възр.		Над труд.възр.	
		брой	%	брой	%	Брой	%
гр. Банско	9019	1116	12,4	6386	70,8	1514	16,8
гр. Добринище	2836	360	12,7	2004	70,7	472	16,6
с. Гостун	46	0	0,0	16	34,8	30	65,2
с. Кремен	205	4	2,0	100	48,8	101	49,3
с. Места	242	29	12,0	158	65,3	55	22,7
с. Обидим	84	2	2,4	37	44,0	45	53,6
с. Осеново	78	0	0,0	31	39,7	47	60,3
с. Филипово	615	114	18,5	444	72,2	57	9,3

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Общо –община	13125	1625	12,4	9179	69,9	2321	17,7
---------------------	--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Източник: НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

Коефициентът на възрастова зависимост, изразяващ броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години) за община Банско към 2014 г. нараства, което е резултат от влошаващата се обща възрастова структура. Нарастването на броя и на относителния дял на населението в надтрудопособна възраст води до увеличаване на коефициента на възрастова зависимост.

Това трябва да се вземе под внимание при планирането на социални услуги и подкрепа за населението през следващите 5 години.

Като потребители в сферата на предучилищното обучение и на общото и професионалното средно образование са лицата в специфичните възрастови групи (в „яслена“ – от 1 до 2 години, в „градинска“ – от 3 до 6 годишна възраст и в „училищна“ – от 7 до 14 години и от 15 до 18 години). Данните към 2011 г. за специфичните възрастови групи са отразени в следващата таблица.

Таблица 7. Брой на населението в специфичните възрастови групи в община Банско

Населени места	Възрастови групи – 2011 г.			
	1-2 години	3-6 години	7-14 години	15-18 години
Община Банско	235	451	931	606
гр. Банско	171	325	616	420
гр. Добринище	45	89	224	126
с.Гостун	0	0	0	1
с. Кремен	0	1	3	-
с.Места	2	3	24	20
с.Обидим	0	1	1	1
с.Осеново	0	0	0	0
с.Филипово	17	32	63	38
Населени места	Възрастови групи -2014			
	0 -6 години		7- 13 години	14 - 18 години
Община Банско	863		765	439

Източник: НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд.2011 г. и Служба ГРАО – Община Банско

Общите данни за 2014 г. затвърждават тенденцията на нарастване броя на децата в „яслена“ и „градинска“ възраст, както и на лица в „учебна“ възраст, но основно само в три населени места – градовете Банско и Добринище и с. Филипово. Наличните деца и ученици в с. Места дават възможност за функциониране на детско заведение и на основно училище с групи и паралелки с минимален брой деца и ученици (вкл. и на ученици от с. Филипово).

Образователната структура на населението в общината е представена в следващата таблица:

Таблица 8. Образователна структура на населението в община Банско (по населени места) 2011 год.

Населени места	Брой население над 7 години	Брой население по образование			
		висше	средно	основно	по-ниско от основно
Община Банско	12318	1982	5598	3245	1493

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

гр. Банско	8436	1604	3967	1970	895
гр. Добринище	2678	320	1320	707	331
с.Гостун	46	0	14	9	20
с. Кремен	202	6	56	103	36
с.Места	235	23	99	83	29
с.Обидим	82	-	10	41	28
с. Осеново	78	..	4	38	31
с.Филипово	561	27	128	294	102

Източник: НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

От населението над 7 годишна възраст, с висше образование са 16,1%, а със средно – 45,5%. Като неграмотни са се определили само 61 лица, или 0,5% от анкетираните през 2011 г. В общинския център броят на лицата с висше образование е най-високо и съставлява 80,9% от всички лица с висше образование в община Банско. В гр. Добринище с висше образование са 11,9 % от населението над 7 годишна възраст, а в с. Места - 9,8%. Ниско образованите (под основно образование) са 1493 д., или 12,1% от населението в общината над 7 годишна възраст.

По отношение на образованието към 2014 г. се е увеличил рискът от отпадане на деца от образователната система. За 2014 – 2015 г. 5 деца са отпаднали от училище.

Етническата структура на населението в община Банско показва, че преобладава българската етническа група. Като българи са се определили 97,3% от населението на общината. От турската етническа група са само 14 д, а от ромската – 227 д., или 1,9% от населението на общината. С население изцяло от българската етническа група са селата Гостун, Места, Обидим и Осеново. С най-компактно ромско население е гр. Банско – тук живеят 196 д.

Общи изводи по отношение на демографските характеристики на населението, засягащи социалната подкрепа на територията на община Банско:

- Продължава тенденцията за намаляване броя на населението на община Банско, като темповете са по-слабо изразени в сравнение с тези в област Благоевград;
- Налице е тенденция на продължаващо застаряване на населението, което е по-силно подчертано за селата в общината. Средносрочната и дългосрочна проекция на тази тенденция води до бъдещото намаляване на броя на население във фертилна възраст и до определено ограничаване на възможностите за естественото му възпроизводство;
- Нарастването на броя на възрастните хора, които в по-малките населени места ще бъдат преобладаваща част от населението ще изисква реализация на мерки, свързани с развитие на социални услуги за тази категория лица и т.н.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Между последните две преброявания на населението се наблюдава тенденция на нарастване на дела на високообразованите лица. Нараства броят на лицата с висше и средно образование, а намалява този на лицата с ниско образование. Броят на неграмотните лица е намалял от 98 д. (2001 г.) на 61 д. (2011 г.); Като тенденция това е добра посока – проблем се оказва задържането на образованите млади хора в общината.
- Населението в подтрудопособна възраст е с тенденция на растеж, което изисква услуги, свързани с психо-социална подкрепа в и извън училищната среда, трудово-професионално ориентиране на учащите и завършващи образованието младежи, превенция на изоставянето при семейства в риск и т.н.

3.2.3. Икономическа характеристика на населението и икономическо развитие на общината

Ползва се анализът на Общинския оперативен план за развитие (2014–2020) с допълнения.

Броят на заетите лица е един от индикаторите за състоянието на икономиката. В общината през 2011 г. в различните отрасли на икономиката са заети 4741 д., което е 70,0% от икономически активното население. Съпоставката на този показател със средните за страната (85,1%) и за Благоевградска област (83,5%) показва, че в община Банско е осигурена заетост, която е съизмерима със средните за страната и областта.

Показателите за трудовата заетост на населението по населени места в община Банско показва, че с висок коефициент на заетост е общинският център – 88,3%. Отрасловата структура на броя на наетите лица в общинския социално-икономически комплекс на общината бележи следното развитие: от 4250 д.(2007 г.), този брой нараства до 4613 д. (2010 г.), или ръст със 108%.

Таблица 9. Динамика в броя на наетите лица по отрасли в община Банско за периода 2007 – 2011 г.

Отрасли	Брой на наетите лица*				2014 Брой
	2007 г.		2011 г.		
	Брой	%	Брой	%	
Селско стопанство	57	1,3	81	2,0	-
Преработваща промишленост	1467	34,5	979	24,2	-
Доставка на ел.енергия, вода и сметосъбиране	61	1,4	56	1,4	-
Строителство	413	9,7	171	4,2	-
Търговия и ремонтни услуги	355	8,4	507	12,5	-
Транспорт	82	1,9	47	1,2	-
Туризм	572	13,5	1222	30,2	-
Усл. по финансово посредничество	33	0,8	88	2,2	-
Услуги с недвижими имоти	99	2,3	134	3,3	-
Държ. управл. и админстр. услуги	197	4,6	211	5,2	-
Образование	369	8,7	314	7,8	-

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Здравеопазване и социални грижи	81	1,9	39	1,0	25**
Други	521	12,3	198	4,9	
Общо	4250	100	4047	100,0	

*Източник: НСИ. *Без работодатели и самонаети лица*

***Източник: Общинска администрация – Банско, брой наети лица в социалната сфера за 2012-2014 г.*

Данните от предходната таблица показват тенденция на намаляване на ролята на преработващата промишленост и на отрасъл "Строителство" и тенденция на нарастваща значимост на отрасъл "Туризм" и на дейностите, свързани с посредничество на недвижими имоти.

Безработни лица

В структурата на икономически активното население втората категория са безработните лица. Статистиката за броя и структурата на безработните е динамична във времето. Обект на анализ са данните за безработните от 2014 г., които по данни са отразени в следващата сравнителна таблица.

Таблица 10. Брой безработни лица – сравнителна таблица 2011 – 2014 г. / по данни на ДБТ/

Регистрирани безработни лица, 2011 г.	486
Регистрирани безработни лица, 2012 г.	528
Регистрирани безработни лица, 2013 г.	592
Регистрирани безработни лица, към април 2014 г.	842

Таблица 11. Сравнителен профил на безработните лица 2009 -2014 г.

/ по данни на ДБТ/

Профил на безработните лица	2009	2014
Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно образование	163	63
Брой безработни лица с увреждане	8	30
Брой безработни младежи от 18 до 25 години	30	32
Брой безработни лица на възраст над 55 години	130	188

Равнището на безработица в общината (8,1%) е с по-ниска стойност от средното в Благоевградска област за миналата година (10,7%). Анализът на данните от таблицата показва обаче, че броят на безработните през 2014 г. се е увеличил с 356 д. в сравнение с 2011 г., което показва устойчива тенденция на свиване на производства, докато заетостта е свързана основно с туристическите услуги. Броят на безработните младежи от 18 до 25 г. се запазва през последните 5 години, докато броят на безработните лица над 55 г. расте. Почти 3 пъти в сравнение с 2009 г. се е увеличил броят на регистрираните безработни лица с увреждания - от 8 (2009 г.) на 30 д. (2014 г.). Това може да се приеме двузначно – от една страна като негативна тенденция, свързана с общата заболяемост на населението и професионални заболявания, а от друга – като положителна тенденция, свързана с по-добрата информираност на тази категория безработни по отношение трудовите права и възможности за професионална реализация на трудовия пазар, включително и за различните програми за субсидирана заетост.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Впечатление прави намаляващата безработица сред лицата без или с по-ниско от основното образование. Може да се направи извод, че вероятно голям процент от тази рискова група е ангажирана в сферите на услугите, чрез програми за субсидирана заетост.

Общи изводи:

- Образователната структура на населението дава отражение и върху образователната структура на заетите лица в общината.
- По отношение на коефициента (равнището) на безработица към 2014 г. община Банско е в по-благоприятна позиция от средното за област Благоевград, което се дължи основно на високата заетост в сектора на туризма и отраслите, свързани с туристическата дейност.
- По отношение на рисковата група безработни без образование или по-ниско от основно, общината разчита на програми за субсидирана заетост основно в сферата на чистотата и други подобни услуги, обезпечени с публичен финансов ресурс, както и на работни места в селското стопанство.
- Очертаващ се дългосрочен проблем е високото ниво на безработни младежи, както и на такива в предпенсионна възраст над 55 г.

Селищната мрежа на община Банско включва 8 населени места - 2 града (Банско и Разлог) и 6 села (Гостун, Кремен, Места, Обидим, Осеново и Филипово). Гъстотата на селищната мрежа е 1,6 селища/100 кв.км. Тя е по-ниска от средната за страната (4,8 селища/100 кв.км).

По отношение функционалния им профил, населените места в общината могат да бъдат групирани в следните зони:

Зона на градовете, обхващаща общинския център гр. Банско и гр. Добринище. Това са селища, които играят ролята на важни, опорни селищни центрове. Те са и най-добре населените. В тях са и най-добре представени стопанските активности. В двата града са концентрирани най-голям брой от обекти на социалната инфраструктура и на обекти на административното, деловото и други видове обществено обслужване. Според категоризацията на населените места по броя на населението първа селищна зона е съставена от „много малки градове“ (с население до 10 хил. д.)

Зона на селата, обхващаща шестте села в източната част на общинската територия. Според категоризацията на населените места по броя на населението тази зона е съставена от „много малки села“, с изключение на с. Филипово, което е

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

„малко село“. Селата в общината са с ограничени възпроизводствени възможности (с коефициент на възрастова зависимост над средния за селата), в които за трудова реализация се предлагат силно ограничен брой работни места, трудовите ресурси не се реализират или се реализират в минимална степен в други населени места и отсъстват обслужващи обекти на образованието, здравеопазването и културата.

Община Банско е с по-скромнен принос в икономическото развитие на област Благоевград. Много добри позиции има в областта и Югозападния район в сферата на туризма. През 2011 г. в общината се произвежда 5,5% от продукцията и 5,3% от нетните приходи от продажби в областта и делът на наетите лица е 4,6% от общата заетост в областта. Икономическата криза след 2008 г. силно се отрази на общинската икономика, която губи своите позиции в свиващата се икономика на област Благоевград.

Този процес не засяга в такава степен сферата на туризма. Последните 2 години са едни от най-успешните в туристическия сектор, както по броя на туристите, така и по размера на приходите от туристическа дейност. Тази тенденция продължава и през настоящия зимно-пролетен сезон макар и с различен профил на туристите.

В икономическия профил на община Банско, в неговата секторна структура, водещо място заема третичният сектор (обслужващата сфера). Туризмът е утвърден, водещ отрасъл в социално-икономическия профил на общината. Позициите си запазват и чисто социални отрасли като "Образование", "Хуманно здравеопазване и социални дейности", финансово-кредитните институции и др.

Отрасловата структура на икономиката на община Банско, подкрепя направените изводи, че водеща роля в икономическото развитие имат няколко отрасли, които са в обхвата на третичния сектор. Това показват и данните от таблица № 3.3.1.

Таблица 12. Динамика в отрасловата структура на икономиката на община Банско по основни икономически показатели за периода 2008-2012 г.

Показатели	Предприятия (бр.)		Произведена продукция (хил. лв.)		Заети лица (бр.)		2014
	2008	2012	2008	2012	2008	2012	
Общо за общината	805	1089	300759	148457	4852	4741	
Селско и горско стопанство	11	35	2079	3719	87	111	..
Преработваща промишленост	61	60	44737	36775	1313	1048	..
Строителство	119	66	172300	19851	1073	202	..
Търговия, ремонт на автомобили и	214	317	7748	6908	551	719	..

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

мотоциклети								
Транспорт, складиране и пощи	27	34	1892	2517	57	67	..	
Хотелиерство и ресторантьорство	217	307	26549	30695	1156	1394	..	
Операции с недвижими имоти	60	110	20611	10203	150	181	..	
Проф. дейности и научни изследвания	16	26	1040	864	43	54	..	
Админстр. и спомагателни дейности	21	33	423	705	28	50	..	
Образование	..	55	
Хуманно здравеопазване и социална работа	19	27	1149	1124	43	62	86*	
Култура, спорт и развлечения	15	55	
Други дейности	21	43	291	1499	37	44		

Източник: НСИ

*Брой заети само в социалните дейности. Тук не са включени наетите асистенти. Източник: служба ЗСУ – ОА Банско

Както и при другите основни икономически показатели, така и по показателя "брой на предприятията", секторната структура сочи, че основната част от тях са в третичния сектор (услуги).

Първичният сектор (селско и горско стопанство) е с подчинено значение, независимо от наличието на необходимите за неговото развитие ресурси – поземлен селскостопански и горски фонд. По отношение на броя на зетите лица секторът се характеризира с неголям брой- 111д., или 2,3% от всичко зетите в икономиката на общината. За посочения период нараства и размера на произведената продукция с около 79%.

Третичният сектор (секторът на услугите) е с водещо място в социално-икономическия комплекс на община Банско. По отношение броя на наетите лица, както и на приходите от дейност, той силно доминира над останалите два сектора. В третичния сектор са ангажирани 69,4% от общия брой на наетите лица.

По отношение развитието на основните социални дейности и съпътстващата ги социална инфраструктура е ангажимент на местната общинска власт и на държавата. Тяхното финансиране и цялостната им издръжка се осъществява с публични (основно бюджетни) финансови средства. Такива са образованието, здравеопазването, специфични социални дейности, ориентирани към контингенти с увреждания възрастни хора и др. и култура. Към някои от посочените социални дейности през последните 10-15 години активно участие има и частният сектор – например в здравеопазването и др. Частният сектор допълва публичния, но основно значение за развитието има публичният.

По отношение на инфраструктурата се реализират проекти, свързани с ВиК сектора, уличната мрежа и др.

Макар и не много голяма по площ и население, община Банско заема определено място в регионалната структура на област Благоевград. Това се благоприятства от транспортно-географското ѝ положение. То е благоприятно за осъществяване на външните връзки на община Банско със съседните общини. В локационен аспект, община Банско е със средишно място по трасето на път II-19

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

, който обвързва транспортно община Банско със съседните общини Симитли, Разлог и Гоце Делчев. Подобна, макар и по-ограничена роля, изпълнява и теснолинейната ж.п. линия Добринище-Септември, свързваща община Банско с общини Разлог, Белица и Якоруда.

Външните (входящи и изходящи) връзки на община Банско със съседните общини, се реализират на принципа на партньорството и взаимноизгодното сътрудничество. По своето направление те са ориентирани:

- от община Банско към съседните общини ("изходящи" за община Банско);
- от съседните общини към община Банско ("входящи" за община Банско)

С висока интензивност са връзките между община Банско и община Разлог. Те са в посока от община Банско към община Разлог и обратно, т.е. могат да се разглеждат като "изходящи" и "входящи". По своя характер те са свързани с обслужването и с трудовите пътувания. Външните връзки - "изходящи" за община Банско са по линия основно на:

- *болничната лечебна помощ.* Болнично заведение "МБАЛ – Разлог" ЕООД (с надобщински функции) е локализирано в гр. Разлог. Неговият капацитет (брой отделения, болнични легла, медицински персонал) е оразмерен за обслужване на населението от четирите съседни общини в горното поречие на р. Места и Разложката котловина (Разлог, Банско, Белица и Якоруда). Община Банско заедно с останалите три общини участва солидарно в съфинансирането за издръжката на "МБАЛ – Разлог" ЕООД;
- *спешната медицинска помощ.* Бързата и неотложна (спешна) медицинска помощ на населението от община Банско се реализира чрез звеното на същата в гр. Разлог, което има филиал в гр. Банско;
- *правното обслужване на населението* (от структури на съдебната власт). Институциите на съдебната система (районен съд, районна прокуратура и районната следствена служба) също са локализирани на територията на гр. Разлог. В техния съдебен район попада и община Банско.

Външни връзки - "входящи" за община Банско са свързани с:

- *Трудови пътувания, между двете общини.* През активния туристически сезон (зимата) част от заетите в туристическия сектор са от населените места от община Разлог. Мащабите на входящите трудови пътувания, осигуряващи заетост в туризма ще нарастват, поради очертаващия се недостиг на трудов ресурс в община Банско;
- *Ученически пътувания в професионалните гимназии.* В професионалните гимназии на гр. Банско се обучават и ученици от община Разлог;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- при организиране на големи културни празници и други мероприятия, които са с надобщински характер.

През последните няколко години се реализират външни взаимноизгодни контакти между двете общини по линия на големи надобщински (регионални) проекти в сферата на екологията. Такъв проект е регионалното депо за твърди битови отпадъци, обхващащо четирите общини.

Освен с община Разлог, община Банско поддържа определени външни връзки и с община Гоце Делчев. Степента на интензивност и проявлението на външните връзки между двете съседни общини са по-слабо изразени в сравнение с тези между общини Банско и Разлог. Причините за това са -по-ограничената контактна зона между двете общини и отдалечеността на двата общински центъра.

Общи изводи:

- Секторът на услугите (включително и услугите в публичната сфера) ще продължи да бъде водещ, но не е достатъчен за цялостно стабилизиране на икономиката.
- Липсата на производства с регионално (надобщинско) значение също не благоприятства икономическата стабилност на населението.
- Първичният сектор (селско и горско стопанство) има много възможности за развитие, които към момента не са реализирани.

3.2.4. Здравеопазване

Инфраструктурата на здравеопазването в община Банско е представена от обекти на *доболничната лечебна помощ*. Тя включва Медицински център и самостоятелни кабинети за индивидуални практики за доболнична и стоматологична помощ.

Първичната медицинска помощ се осъществява от общопрактикуващи лекари, които имат разкрити кабинети в градовете Банско, Добринище и в с. Места. Общият им брой е определен с Областната здравна карта и възлиза на 11 кабинета, от които:

- 8 бр. индивидуални практики за първична доболнична помощ в гр. Банско;
- 2 бр. индивидуални практики за първична доболнична помощ в гр.Добринище;
- 1 бр.индивидуална практика за първична доболнична помощ в с. Места;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

В *доболничната помощ*, освен индивидуалните практики, се включват и специализирани практики, в които се осъществява специализирана медицинска помощ. Основната част от тях са локализираны в Медицински център "Св. Благовещение" с кабинети по вътрешни болести, гастроентерология, детски болести, хирургия, кожни и венерически болести и др.

Освен в Медицинския център, доболнична специализирана помощ се извършва в частна клиника (специализирана медицинска практика) "Д-р Рускови" и в 1 индивидуален кабинет по акушерство и гинекология и други лекарски кабинети.

Броят на индивидуалните практики за първична медицинска помощ е съобразен с приетия норматив за минимален брой на пациентската листа. В общината средният брой на пациентските листи е около 1200 пациенти.

Стоматологичното обслужване на населението от общината е осигурено с дейността на 8 бр. индивидуални практики по обща стоматология, от които 7 в гр. Банско и 1 в гр. Добринище.

Болничната медицинска помощ на населението на общината се извършва в общинската болница "МБАЛ Разлог" ЕООД в гр. Разлог, която е с надобщински (районни) функции. Звеното на Бързата и неотложна медицинска помощ в гр. Разлог извършва обслужване и на населението от община Банско.

Към 31.12.2014 г. за цялата община в О"ЗД" са регистрирани 27 деца с увреждания. За сравнение през декември 2009 г. са регистрирани 17 деца със специални потребности и определена от ТЕЛК трайно намалена възможност за социална адаптация.

Броят на лицата с увреждания според статистиката (хора, които имат досиета в отделите на Д"СП") е намалял с 44 д. – от 425 за 2009 г. на 381 души към 31.12.2014 г. Не е ясно обаче от тези 44 д. какъв е броят на починалите и на тези с временна нетрудоспособност.

По информация на Д"СП" – Разлог най-висок за общината е броят на хората със сензорни нарушения (77 д.), следвани от лица с интелектуални затруднения (39 д.) и такива с психични проблеми (38 д.)

В броя не са включени лицата, обхванати от социалните услуги на територията на общината – услугите от резидент тип за хора с интелектуални затруднения с общ капацитет 31 д., лицата с интелектуални затруднения, ползващи дневния център – седмична грижа (20 д.), лицата, ползващи ЦНСТ за възрастни с деменции (15 д.), лицата, ползващи ДЦВУ (20 д.)

Очертава се липса на специализирана подкрепа за лица със сензорни и психични проблеми, което отчасти е възможно да се дължи и на дефицит на специалисти: за района Банско – Разлог има само един психиатър, психолозите са повече, но основно непрофилирани.

Медицинският център "Благовещение" и кабинети не задоволява нуждите от качествено здравеопазване на населението – специалистите са недостатъчно и достъпът е затруднен.

Смъртността при възрастното население нараства, обезпокояващото е, че инсултните и инфарктни състояния, както и раковите заболявания сред младите

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

хора също расте, психичното здраве също е значим проблем, макар официалната статистика да не го регистрира в цялост – вероятно поради обществените нагласи в малкия град.

През последните 5 години има завишаване при детската смъртност – годишно умират между 6 и 8 деца (от 0 до 5 годишна възраст).

Запазва се тенденцията на нарастване на емоционалните поведенчески проблеми. Все още (въпреки предприетите през последните години мерки – назначен психолог и педагогически съветници към общинските училища) е недостатъчен капацитетът на семейството и училището да предоставят отношения, чрез които децата да постигат самостоятелност, умения за разбирателство, общуване и за социално участие. Това изисква разработване на политики, позволяващи въвеждането на услуги за деца, родители и представители на училището (надежди към момента общината възлага на новоразкритата социална услуга в общността Център за социална рехабилитация и интеграция).

Общи изводи:

- Като цяло има осигурен достъп на населението до здравни услуги. Силно ограничен е достъпът до населението от селата.
- Налице са дефицити в доболничното диагностициране и превенция на водещите заболявания и здравни рискове. Сред населението от ромски произход е необходим поне 1 здравен медиатор.
- Налице е и монопол от страна на Медицинския център, а недостатъчният брой общопрактикуващи лекари ограничава избора на личен лекар;
- Налице са дефицити в цялостната подкрепа на семейството и близките на болния и оздравителната терапия.
- Общината се нуждае от модерна сграда с кабинети, които да отдава под наем на млади специалисти да предлагат конкурентни здравни услуги. Така ще отслабне и интересът към разкриване на скъпи частни травматологични центрове от външни (временно пребиваващи) специалисти само през зимните месеци на активния туристически сезон.
- Необходимо е изготвянето на общинска стратегия за опазване на здравето на населението (към момента такава е заложена за разработване в ОПР).

3.2.5. Образование

Инфраструктурата на образованието в община Банско е представена от обекти на предучилищното обучение, на общото (в т.ч. и средно) и на професионалното средно образование. За образованието в общината е характерно, че то е основно с публичен характер. Към момента няма учебни институции, които се финансират от частния сектор.

Предучилищното обучение в общината се реализира в Обединените детски заведения (ОДЗ) „Здравец“, с общо 9 филиала, в които са обособени отделни “яслени” и “градински” групи.

Като цяло, съществуващите детски заведения и обхванатите в тях деца съответстват на контингента от деца в предучилищна възраст. В резултат от

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

влошаване на демографската характеристика в общината се променят и параметрите на инфраструктурата на предучилищното обучение. Въпреки това данните за последните години са оптимистични – в сравнение с 2001 г. броят на обхванатите в тях деца надвишава тогавашното ниво – броят деца тогава е 421, следва спад на 374 деца (2012 г.), а към края на 2014 г. децата в детски градини са 535. Броят на обектите е увеличен с 1.

Инфраструктурата на общото образование в община Банско включва едно начално училище, две основни училища и едно СОУ. Общият брой на учениците в общообразователните училища през учебната 2011/2012 г. е 736 ученика, разпределени в 40 паралелки. а за учебната 2014/2015 той нараства на 1333 ученика, отново в 40 паралелки.

Капацитетът на инфраструктурата на общото образование е в състояние да обхване децата, които са в училищна възраст.

Намаляващият брой на учениците в основно училище "Св.св. Кирил и Методий" в с. Места, в което се обучават и ученици от съседното с. Филипово е причината то да е със статут едновременно и на средищно и на защитено училища.

Таблица 13. Училища и детски градини в община БАНСКО към април 2015 г.

Източник: Общинска администрация Банско

№	Име на училището	Местоположение	Статут	брой ученици / брой паралелки (по класове)	Интеграционни мерки и проекти (като ресурсни учители, училищни медиатори, помощник на учителя, други)
Училища:					
1.	НУ"Св.Паисий Хилендарски"	гр.Банско	Начално училище	241 ученика, 10 паралелки- 1 – 4 клас	1 педагогически съветник, 1 психолог; 1 ресурсен учител от РЦ Благоевград
2.	ОУ"Св.Климент Охридски"	гр.Добринище	Основно училище	176 ученика, 9 паралелки : 1-4клас-89уч. 5-8 клас-87уч.	
3.	ОУ"Св.св.Кирил и Методий"	с. Места	Основно, защитено и средищно училище	79 ученика, 7 паралелки: 1-4 клас-36уч. 5-8 клас-43 уч.	
4.	СОУ"Неофит Рилски"	гр.Банско	Средно общообразова телно училище	302 ученика, 14 паралелки- 1-4 клас-99 уч. 5-8 клас-203 уч.	1 педагогически съветник, 1 логопед, 1 ресурсен учител от РЦ - Благоевград
	Общо ученици с основно образование			798	
			Професионал на	121 ученика,	

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

5.	ПЛТГ“Никола Вапцаров”	гр.Банско	лесотехническа гимназия	6 паралелки 9-12 клас	
6.	ПГЕЕ	гр.Банско	Професионална гимназия по електроника и енергетика	217 ученика, 9 паралелки- 8-12 клас	
7.	ПГССТ“Алеко Константинов”	гр.Банско	Професионална гимназия по селско стопанство и туризъм	110 ученика, 6 паралелки- 9-12 клас	
	Общо ученици средно образование			448	
	Детски градини:				
1.	ОДЗ“Здравец”	Гр.Банско	Обединено детско заведение с детски ясли	491 деца, 19 групи- ДЯ-75 деца ДГ-416 деца	
2.	Детска градина	с. Места	Целодневна детска градина	44 деца, 2 смесени групи	
	Общо деца в детските градини			535	

Инфраструктурата на професионалното средно образование е добре развита в общината. В гр. Банско има три професионални гимназии:

- ПГ по селско стопанство и туризъм, която е с най-дълга история (открита е през 1908 г.). Днес е с два профила – селско стопанство и туризъм.
- Професионална лесотехническа гимназия “Н. Вапцаров”, подготвяща кадри в три специалности – “Горско стопанство и дърводобив”, “Горско и ловно стопанство” и “Производство на стилни мебели”.
- ПГ по електроника и енергетика.

В професионалното образование в общината през учебната 2014/2015 броят на учениците в трите професионални гимназии е 448 ученика в сравнение с учебната 2011/2012 г. е леко увеличен – тогава учениците са 433. Но като цяло е налице тенденция на намаляване на броя на учениците в трите професионални гимназии – също резултат от намалелите контингенти от лица в “учебна” възраст за последните 10 години. В професионалните гимназии в гр. Банско се обучават ученици от общините от долината на р. Места, от община Велинград и др., което е аргумент на отвореността на община Банско към съседните общини.

Деца със специални образователни потребности и деца с риск от отпадане от училище

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Банско продължава да развива своите практики и да предоставя достъп и среда в масовите училища за децата със специални образователни потребности. В момента 16 ученици със СОП посещават масови училища. 11 от тях ползват и подкрепящи услуги в дневния център за деца с увреждания в гр. Банско.

2 деца са насочени към помощното училище в с. Драглище за учебната 2014/2015 г.

НУ "Св. П.Хилендарски" и СОУ "Неофит Рилски" гр. Банско разполагат с ресурсни стаи, в които *децата работят и индивидуално с педагозите.*

Смела стъпка в полза на приобщаващото образование бе решението на общината да закрие социално-учебният професионален център, който през годините се беше превърнал в институция от сегрегиращ тип и с почти нулев ефект по отношение на прякото си предназначение – професионалното образование.

Независимо от успехите на интегрираното обучение е необходимо да продължи да се развива екипната работа (отговорни институции, директори на училища, учители и подкрепящи специалисти) за създаване на устойчива подкрепяща среда в детските градини и в училищата.

Необходимо е адаптирането на сградите на детските градини и професионалните гимназии. В една от гимназиите има ученик с физическо затруднение, а кабинетната система изисква движение по етажите, в сградата няма асансьор. В случая е направен компромис да се преподава в една стая, но това е възможно да създава проблеми във взаимоотношенията между учениците и повишаване нивото на агресивно поведение.

През последната година 2013/2014 много от училищните кадри преминаха редица обучения по проекта на МОН „Квалификация на педагогически специалисти“. Необходими са обаче планирани регулярни обучения на екипите, свързани с приобщаването на всички деца в учебния процес. Проблемът с недостига на ресурсни специалисти общината се опитва да реши със собствени ресурси.

Една част от младите хора в риск (с увреждания и/ или от ромски произход) са със затруднен достъп до професионалното образование в града и са принудени да ползват некачествени и сегрегиращи образователни услуги или да не участват изобщо в образователната система. От друга страна, все още сред педагозите в масовите училища и детските градини по обективни причини няма адекватно разбиране за смисъла от това всички деца и млади хора да имат реална възможност да се обучават заедно. Все още няма разбиране, (а някъде има и съпротиви) по отношение дори на заложените от Министерството на образованието и науката мерки и програми за интеграция на учениците от рисковите групи в масовото училище.

На национално ниво би могло да се мисли в посока на това всички студенти – педагози да имат задължителен семестър/ курс за базисна подготовка за работа с деца със СОП и за работа в интегрирана среда.

Продължава да е устойчива тенденцията за агресивно поведение в образователната институция, която е свързана с недостатъчен ресурс учителите да се справят с този проблем, прекъсната връзка между семейството и училището, взаимното прехвърляне на вината и абдикиране от отговорност. Добра индикация е,

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

че училищата търсят начин да решат проблема с назначаването на психолог. През последните няколко години в училищата се правят регулярни срещи и интерактивни обучения с родители под мотото „Училище за родители“.

Работата по превенция на насилието на територията на община Банско обаче изисква създаване на междуинституционален и интердисциплинарен подход на местно ниво, с ясно очертана роля на всеки от партньорите. **Устойчив за последните 5 години е броят на децата, жертва на насилие – между 13 и 19 деца годишно, което е тревожно.** Във връзка и с този проблем в общинската и областна стратегии преди 5 години бе заложено създаването на Център за обществена подкрепа. **Междувременно през 2013 г. бе разкрит Център за социална рехабилитация и интеграция – социална услуга, чиято методическа рамка позволява обхващане на широк кръг групи и индивиди в риск.** При една добра организация услугата ЦСРИ може да предложи такъв междуинституционален и интердисциплинарен подход за работа както с децата от различни рискови групи, така и с техните семейства. Това обезсмисля разкриването на ЦОП на територията на общината, но пък изисква воля и ресурс за разработване на широкопектърната услуга ЦСРИ така, че да бъде в максимална подкрепа населението, че даже и да се превърне в услуга с надобщинско значение.

3.2.6. Жилищни условия

Основната част от жилищата са собственост на физически лица – 99%. Около 0.5% от жилищата са държавна или общинска собственост, а останалите също под 1% са собственост на търговски дружества, обществени или кооперативни организации. Структурата на собствеността ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика. Общината е изключително затруднена да осигури жилища на нуждаещите се. Огромният дял частна собственост поставя с особена острота проблема за “социалните жилища”. През последните години общинските жилища са разпродадени и сега тяхното количество е символично. Въпреки че няма лица и семейства, картотекирани за острата си жилищна нужда, необходимостта от общински жилища е видима – граждани от ромски произход, младежи, напускащи услуги от резидентен тип, социално слаби безимотни граждани. Част от персонала в туристическия бранш не е от Банско, голяма част от работещите идват тук със семействата си и остават за неопределен период от време. Те също имат нужда от жилища на поносим наем. Общината не може да задоволи най-елементарни жилищни потребности на социално слаби семейства, на лица с различна степен на увреждания. Общински жилища в момента не се строят. Факт е и това, че сегашната система за изграждане на общински жилища е в дълбока криза. Необходима е алтернатива, в която общината да е партньор или помощник в изграждането и стопанисването на подобен жилищен фонд.

3.3. Анализ на групите в риск в община Банско

3.3.1. Фактори, които пораждат риск за различни групи от населението

В социо-демографската и икономическа картина на община Банско се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: ниско образование

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

(макар и с тенденция на намаляване на броя на лицата от тази категория), неравностойна позиция на пазара на труда по отношение на признаци увреждане, младежи (с особен акцент към младите хора с висше образование) и хора над 55 години, принадлежност към етнически общности в неравностойно положение, трайна липса на доходи, рискове, засягащи семействата и децата с увреждания, рискове, свързани с напредването на възрастта и т.н. На основата на тези характеристики и трайна тенденция за увеличаване броя на зависимото население, се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът цели да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

Системните фактори, които пораждат риск за тези групи хора са безработицата; липсата на разработени механизми за превенция и непрекъснато обучение; проблем в организацията/ недостатъчна координация в и между различните услуги (здравни, социални, обучителни), които да поемат нуждите на населението и да имат желаните ефект върху подобряване на качеството на живот за намаляване степента на зависимост, ограничен избор на доставчици (социалните и образователни услуги са основно под общинско управление с изцяло публично финансиране.

Част от факторите като достъп до здравни и образователни услуги, взаимопомощта като основен семеен ресурс могат да бъдат разгледани както на системно ниво, така и във връзка със спецификите на отделните индивиди и групи. Взаимопомощта като ресурс за компенсиране на проблемите поставя в риск също и семейства на деца в риск от настаняване в специализирани институции, както и граждани, чиито близки са в невъзможност да се справят без чужда подкрепа.

Специфични фактори

Фактори, свързани с доходите

Безработицата (регистрирани към април 2014 г. в ДБТ 842 д.) и ниските доходи в семействата рефлектират директно върху следните **групи с ограничени ресурси за автономност, пряко зависими от своите близки:**

- Деца в многодетни семейства;
- Деца на самотни родители;
- Хора с увреждания – деца и възрастни;
- Деца от ромски произход.

Бедността и ниските доходи влияят върху следните **групи в риск:**

- Деца и родители от ромски произход;
- Самотни майки;
- Възрастни хора с увреждания;
- Семейства с ниски доходи, стари хора, живеещи в отдалечени райони;
- Деца с увреждания на самотни родители/ и в семейство с безработен родител;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Семейства на хора с увреждания.
- Безработни младежи на възраст 18 – 25 години (за 2014 г. регистрираните в ДБТ са 32 д., както и безработни над 55 г. (за 2014 г. 188 д.)
- Стари хора.

Образование

Образованието е фактор за социална интеграция и професионално развитие. Образованието определя следните групи в риск:

- Деца, нередовно посещаващи училище с фокус деца от ромски произход от семейства в неравностойно положение – 5 са отпадналите за последната учебна година отпадналите ученици за община Банско;
- Възрастни с основно и по-ниско образование – тук общината се справя успешно чрез програми за субсидирана заетост, но пък вариантите за учене през целия живот и повишаване на квалификацията са ограничени;
- Младежите (с акцент върху тези с висше образование), които не намират реализация на пазара на труда.

Увреждане или тежък здравословен проблем на член от семейството

Към 2014 г. се отчита ръст на регистрираните безработни с решения от ТЕЛК – ограничените алтернативи за заетост за хора с увреждания поставя в неравностойно положение семействата им по отношение на източниците на доходи и покриване на нуждите. Ако състоянието на партньора/ родителя изисква един от трудоспособните членове на семейството да полага грижи в ежедневието, това води до допълнително задълбочаване на проблемите, свързани с доходите.

70 възрастни с увреждания (в голямата си част с интелектуални затруднения) в община Банско ползват някакъв вид услуги в общността. Тази подкрепа в голяма степен облекчава семейната тежест , но като цяло няма информация какъв е дълготрайният ефект от услугата върху самия клиент и качеството му на живот. Много малък процент от тях работят (за първото тримесечие на 2015 г. работещи по договори потребители на ЗЖ са 10 д.)

В тази връзка се оформя групата на:

- Семейства, в чийто състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем;
- Семейства с безработен член, непълни семейства с родители в пенсионна възраст.

Затруднен достъп до здравни услуги

В общината са налични следните проблеми при достъпа до здравни услуги:

- Ограничените ресурси на Бърза медицинска помощ, която е към общинската болница "МБАЛ Разлог" ЕООД в гр. Разлог, поема и населението от община Банско.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Липса на достатъчен квалифициран здравен персонал (особено по отношение на педиатрите, психиатър 1 за общините Банско и Разлог и др.).
- Силно ограничен е достъпът до населението от селата.
- Налице са дефицити в доболничното диагностициране и превенция на водещите заболявания и здравни рискове. Сред населението от ромски произход е необходим поне 1 здравен медиатор.
- Налице са дефицити в цялостната подкрепа на семейството и близките на болния и оздравителната терапия – това може да се съотнесе и на национално ниво.

По отношение на достъпа до здравни услуги най-многобройни са **следните групи в риск**:

- Хора в пенсионна възраст, живеещи в отдалечените села.
- Деца и възрастни с увреждания (в това число и растящата статистика на лицата с психични проблеми) и с няколко хронични заболявания.
- Стари хора.

Характеристика на рисковите групи в община Банско

От направения анализ до тук се очертават в основна степен следните рискови групи:

- деца и семейства в неравностойно положение;
- деца с увреждания, родители с увреждания или родители на деца с увреждания (по официални данни - 27 деца с увреждания);
- деца с проблемно и девиантно поведение – между 5 и 9;
- необхванати от училище, с риск от отпадане и отпаднали – предимно от ромски произход (отпаднали по официални данни са 3 деца за 2009 г., а за 2014 г. те са 5);
- възрастни с трайни увреждания – 451 д. от които 70 ползват някаква социална услуга.
- стари хора (средно между 100 души от тях ползват някакъв вид социална услуга).
- лица под границата на бедността - за 2009 г. те са 245, а за 2014 г. – 291 д.

3.4. Характеристика и оценка на наличните социални услуги и ресурсите за развитие на услуги в община Банско

3.4.1. Характеристика и оценка на наличните социални услуги

Както при образованието, така и за сектора на социалните услуги в общината е характерно, че той е с изцяло публичен характер. Единствен доставчик е общината. Към момента не е заявен интерес от неправителствения или частен

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

сектор за управление и /или дофинансиране на дадена социална услуга. Социални услуги с частно финансиране също няма.

Като цяло обаче общината използва максимално възможностите на социалната система, като през годините успя да създаде мрежа от социални услуги, които да обхванат потребностите на голяма част от рисковите социално уязвими групи. Едновременно с това се отвориха и нови работни места, които да задържат наличните млади кадри в системата.

В голяма степен чрез дневните центрове са задоволени нуждите от дневна грижа на възрастните с интелектуални затруднения (една от най-големите рискови групи в общината). Базисните потребности от храна също са задоволени при почти всички групи, имащи такава потребност (към 160 души, които обслужва Социалният патронаж). Възможности за социални контакти и изява предоставят дневните центрове за стари хора и клубовете на пенсионера. При децата с увреждания дневната грижа също е добре организирана най-вече по отношение на базисни потребности.

По-долу, в таблица 5.1. са представени социалните услуги на територията на общината и групите, които ползват наличната подкрепа.

Таблица 14. Описание на социалните услуги на територията на община Банско за 2015 г.

Източник: Общинска служба „Заведения за социални услуги“

Социална услуга, местоположение	Характер, целеви групи и вид - услуга в общността резидентен, мобилен тип, др.	Капацитет: брой места / заетост (реален брой потребители)	Бележки, коментар
1.ЦНСТ, с. Места, община Банско Разкрита 2013 г.	<u>Резидентен тип за възрастни с деменции</u> – <u>услугата</u> цели осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице, чрез предоставяне на индивидуализирана грижа и подкрепа, фокусирана върху постижими резултати за потребителите.	15 (реално заети 15)	Услугата е новоразкрита. Локализирана е извън общинския център. Предвид особеностите на целевата група е необходимо специализирано обучение на персонала и регулярна психологическа подкрепа.
2.ЦСРИ, гр. Банско Разкрита 2013 г.	Почасова, включва и мобилен тип работа с консултиране, рехабилитация, информирание и обучение, посредничество, кампании, терапевтична <u>работа с деца и лица с различни видове увреждания, емоционално поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието, временни травми и др.</u>	15 (реално заети 22)	Новоразкрита, при добра организация и наличен човешки ресурс услугата може да бъде развита в няколко направления, да обхване различни целеви групи не само от общината, но и от района. Към момента основно се реализира направлението „Работа с клиенти с интелектуални затруднения от резидентен тип услуги“, поради по-големия опит на екипа в работата с тази целева

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ
ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020**

Социална услуга, местоположение	Характер, целеви групи и вид - услуга в общността резидентен, мобилен тип, др.	Капацитет: брой места / заетост (реален брой потребители)	Бележки, коментар
			<p>група. Интерес има и от клиенти, претърпели инсулт.</p> <p>На този етап в общинското планиране е заложено увеличаване на капацитета с цел разширяване на възможностите на услугата.</p>
3.ДЦДУ, гр. Банско Разкрита 1998 г.	<p>Дневна грижа за деца от 3 до 18 г. с лека, умерена и тежка степен на ИЗ, двигателни дефицити, нарушения на слуха, с множествени увреждания.</p> <p>Дневната грижа има за цел да подкрепи детето в:</p> <p>Компенсиране на дефицита, породен от увреждането;</p> <p>Формиране на основни личностни и социални умения;</p> <p>Формиране на умения за учене и подпомагане на участието им в общообразователните дейности;</p> <p>Предоставяне на различни видове терапия – говорна, психологична и рехабилитационна;</p> <p>Подготовка за самостоятелен и активен живот.</p>	20 (реално 22-24)	<p>Първата услуга в общността и към момента единствената предлагаща целодневна грижа на деца с увреждания.</p> <p>Проблем поражда широкият диапазон на целевите групи – при една част от децата са нужни повече дейности за цялостно развитие и работа със семейството, при друга – подкрепа извън дневния център, при трета – водещо е обгрижването и т.н. Персоналът, в това число и специалистите се ангажират в голяма степен с дейности за задоволяване на базисни нужди на децата, което като цяло крие риск за качеството на професионалната подкрепа, въпреки щатната обезпеченост със специалисти.</p> <p>Целодневната грижа без активна професионална подкрепа за децата и родителите, от друга страна, крие риск за формиране на институционално мислене и поведение както у специалистите, така и у самите родители.</p>
4.ДЦВУ –седмична грижа	Дневна грижа с нощувки от понеделник до петък за лица над 18 с лека, умерена	20 (реално заети 20 от тях средно 8	Услугата основно е насочена към възрастни,

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Социална услуга, местоположение	Характер, целеви групи и вид - услуга в общността резидентен, мобилен тип, др.	Капацитет: брой места / заетост (реален брой потребители)	Бележки, коментар
Разкрит ДЦВУ 2002 г., седмична грижа от 2009 г.	и тежка степен на ИЗ, лица с физически и множествени увреждания Социалната услуга има за цел да подкрепя индивидуалното развитие, поддържане на придобитите способности и самостоятелност на възрастните хора с различна степен на интелектуални затруднения. Услугата включва развиващи, трудови и рехабилитационни дейности, насочени към поддържане и развиване на социални умения, заетост и самостоятелен живот.	ползващи седмичността)	чиито близки са с ограничен ресурс да се грижат за тях. Седмичността от понеделник до петък не може да обхване нуждите на всички потребители – затова е необходимо да се предложи вариант на по-гъвкава организация на услугата, така че да предложи и нощувки през почивните дни ако се налага. И тук, както при децата, е налице риск от институционализация.
5.ДЦСХ, гр. Добринище, община Банско Разкрита 2011 г.	Дневна грижа за стари хора - (преодоляване/ превенция на социалната изолация, подкрепа за водене на активен н-н на живот в общността.	10 (реално заети 10)	
6.ДЦСХ, с. Места, община Банско Разкрита 2008 г.	Дневна грижа за стари хора - преодоляване/ превенция на социалната изолация, подкрепа за водене на активен н-н на живот в общността.	20 (реално заети 20)	
7.ДЦСХ, с. Филипово, община Банско Разкрита 2008 г.	Дневна грижа за стари хора (преодоляване/ превенция на социалната изолация, подкрепа за водене на активен н-н на живот в общността.	10 (реално заети 10)	
8.ДЦВУ, гр. Банско Разкрита 2006 г.	Дневна грижа за възрастни хора с увреждания (преодоляване/ превенция на социалната изолация, подкрепа за водене на активен н-н на живот в общността чрез консултиране, рехабилитация, информиране и обучение и др.	20 (реално заети 20)	
9. Защитени жилища 1 и 2 Разкрита 2006 г.	Резидентен тип грижа за възрастни над 18 с лека и умерена степен на ИЗ –цели максимално включване и овластяване на потребителите в цялостната дейност на защитените жилища и общността.	Общ капацитет на двете жилища 15 (реално заети 15)	4-те защитени жилища на територията на общината като цяло задоволяват потребностите на целевите групи. Основен проблем е трудовата реализация на потребителите, високите наеми при евентуален самостоятелен живот, липсата на общински жилища. Извън това не е

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Социална услуга, местоположение	Характер, целеви групи и вид - услуга в общността резидентен, мобилен тип, др.	Капацитет: брой места / заетост (реален брой потребители)	Бележки, коментар
			регламентирана на национално ниво професионалната подкрепа (при нужда от такава) на хората, които биха живели самостоятелно.
10. Защитени жилища 3 и 4 Разкрита 2013 г. (лица от закритото СУПЦ)	Резидентен тип грижа за възрастни над 18 с лека степен на ИЗ – цели максимално включване и овластяване на потребителите в цялостната дейност на защитените жилища и общността.	Капацитет на двете жилища – 16 (реално заети 16)	
11. Наблюдавано жилище Разкрита 2009 г.	Наблюдавано жилище е форма на социална услуга от резидентен тип в общността за оказване на подкрепа и консултиране на лица, навършили 18 години, които напускат специализирана институция за деца и им предстои да водят независим начин на живот.	Капацитет 8, реален брой 5 заети	Услугата е сравнително нова, но реално се оказва неефективна за община Банско – основно поради малката територия, трудностите в намиране на работа и липсата на общински жилища за напускащите услугата. Към момента е предложена за закриване.
12. Домашен социален патронаж - Банско и мини патронаж с. Места Разкрита 1976 г.	Мобилен тип услуга, местна дейност – предоставяне на храна, превенция на социалната изолация чрез задоволяване на базисни потребности (помощ в домакинството и подкрепа в социалните контакти на лица в пенсионна възраст; лица с намалена работоспособност 50% и над 50% , удостоверена с ЕР на ТЕЛК; деца с увреждания, удостоверени с ЕР на ТЕЛК.	100 капацитет, реални клиенти средно 130 годишно	Услугата се финансира от общинския бюджет. Търсят се начини да бъде разширен пакетът от услуги, които патронажът предоставя. Добър вариант е да се проучат възможностите за публично-частно партньорство.
13. Личен асистент	По проект: Лична асистенция в дома, обслужването, домакинството, на работното място и в училище	По ОПРЧР „Нови възможности“ – 3000 часа за община Банско	Услугата е много популярна поне по няколко причини – предлага се в домашна и естествена среда, покрива реални нужди, и е сигурен доход за семейството на човека с увреждане, когато асистент е негов близък. Необходими са реални финансови разчети при евентуално желание на общината да предлага подобен вид услуга след приключване на националния проект.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Социална услуга, местоположение	Характер, целеви групи и вид - услуга в общността резидентен, мобилен тип, др.	Капацитет: брой места / заетост (реален брой потребители)	Бележки, коментар
			Необходим е и по-прецизен подбор и обучение на асистентите извън семейното обкръжение.
14. Социално предприятие за производство на хартиени пликосе 2013 г. разкрито	По проект Трудова заетост за лица в риск (хора с увреждания, самотни родители и др.)	6	Услугата се финансира от общинския бюджет. Необходимо е проучване относно възможностите за развитие и необходимия за това финансов и управленски ресурс.
15. Клубове на пенсионера	Местна дейност, клубове по интереси, социални контакти, занимателни и творчески дейности – хора в пенсионна възраст		С цел да осигури някаква социална подкрепа, през последните години община Банско разкри в почти всички населени места клубове на пенсионера – това е от изключителна важност за малките високопланински села.
16. Обществена трапезария	По проект – храна за социално уязвими възрастни и деца, самотни стари хора, социално слаби хора с увреждания;	54	Общината кандидатства за целогодишно финансиране. Към момента на попълване на анкетната карта ОТ е от ноември до април.

От анализа на таблица 14 се вижда, че като цяло са обхванати голяма част от зависимите групи. Налице в съществуващите услуги са проблеми от структурно организационен характер, недостатъчен финансов и управленски ресурс, което затруднява възможностите за развитие, привличане на партньори вътре в общината и такива с надобщинско значение.

Общи изводи:

- } Като цяло общината използва възможностите на социалната система от делегирани държавни дейности, като през годините успя да създаде мрежа от социални услуги, които да обхванат в някаква степен потребностите на голяма част от рисковите социално уязвими групи.
- } Едновременно с това се отварят и нови работни места, които да задържат наличните млади кадри в системата.
- } Чрез дневните центрове са задоволени нуждите от дневна грижа на възрастните с интелектуални затруднения (една от най-големите рискови групи в общината). Проблем като цяло остава трудовата ангажираност на тази група хора.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- 1) Базисните потребности от храна и възможност за социални контакти също са задоволени при почти всички групи, имащи такава потребност (към 160 души, които обслужва Социалният патронаж, дневните центрове за възрастни и стари хора и клубовете на пенсионера).
- 1) При децата с увреждания дневната грижа също е добре организирана по отношение на базисни потребности. Тук обаче се очертава проблем с недостатъчната професионална подкрепа и трудността при профилирането на тази подкрепа според групите деца – част от децата се нуждаят от повече дейности за цялостно развитие, друга част имат нужда от подкрепа извън дневния център, при трети водещо е базисното обгрижване и нужда родителите да се разтоварят и да имат личен живот и работа и т.н.
- 1) Целодневната грижа без активна професионална подкрепа за децата и родителите, от друга страна, крие риск за формиране на институционално мислене и поведение както у специалистите, така и у самите родители, част от които изцяло прехвърлят отговорността за отглеждане на детето си върху персонала на услугата.

3.4.2. Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги

В настоящия анализ човешките ресурси са разгледани в тяхната структура и динамика. По-горе ясно са изведени тенденциите на трайно намаляване и застаряване на населението в община Банско, като са посочени и причините за това. Анализът съдържа и данни за икономическата активност, безработицата и заетостта, от гледна точка на образователния, възрастов и професионално- квалификационен състав на работната сила. Застаряването на населението и де популацията оказват и ще оказват за бъдеще негативно влияние върху икономическото развитие на общината.

Една от предпоставките за ефективност на социалните услуги е наличието на квалифициран и мотивиран персонал. Развитието и обучението на човешките ресурси в тази област е важна предпоставка за качествени услуги, които да съдействат за повишаване и качеството на живот на отделните индивиди, семейства и групи.

Таблица 15. Персонал за управление на социалната сфера – общини и Д"СП". Персонал за предоставяне на социални услуги. Източник Д"СП" – Разлог, ОА - Банско

Д"СП" – Разлог		
Отдел "СЗ" – изнесено работно място в Банско; 1 главен социален р-к; 3 социални р-ци		
Отдел "Закрила на детето" – изнесено работно място в Банско; 1 главен социален р-к; 1 социален р-к		
Доставчик на услугите – Община Банско		
Управленски персонал Общинска администрация	Функции	Бележки
Кмет		
Зам.-кмет по социалните дейности	Междусекторна координация, вземане на оперативни и политически решения, вътрешен контрол и управление на човешкия	

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ
ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020**

	ресурс.	
Началник отдел „Хуманитарни дейности”	Междусекторна координация, разпределение, вътрешен контрол и управление на човешкия ресурс. оперативна бюджетно оперативни	В рамките на мениджмънта на отдела влизат социалните и здравни политики и услуги за населението. Под шапката на отдела е Общинска служба „Заведения за социални услуги”. ОА има ангажимент и по изпълнение на проектите за социални асистенти и обществена трапезария.
Пряко управление на конкретна услуга/ услуги	Персонал/ специалисти – брой	Бележки
1 управител на ДЦДУ и ДЦВУ – седмична грижа /ДДД/	За ДЦДУ – 5 специалисти, включително и управителя, 1 детегледач, 2 хигиенисти; За ДЦВУ сг – 7 специалисти, 1 счетоводител, шофьор, възпитател и 2 санитарни.	Управителят съвместява административна и експертна функция като ръководител екипи, както и на специалист- логопед. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела. Специалистите са ангажирани с дейности по обгрижване на клиентите и придружаване с транспорта от и до дневния център.
1 управител НЖ и ЦСРИ	2 щата за НЖ (включително управителя), 3 за ЦСРИ специалисти	Управителят съвместява административна и експертна функция като ръководител екипи, както и на специалист- социален р-к. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител ЗЖ 1 и 2	10 щат 10 специалисти, вкл.управител	Управителят съвместява административна и експертна функция като ръководител екипи. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител ЗЖ 3 и 4	8 заети (8 специалисти), вкл. управител	Управителят съвместява административна и експертна функция като ръководител екипи, както и на специалист- специален педагог. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител ДЦСХ с. Места и с. Филипово /ДДД/	Общо щата 5 (4) от тях 1 специалист	Управителят съвместява административна и експертна функция, както и на специалист- социален р-к. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител на ДЦВУ /ДДД/	Щат 8, от които 6 специалисти, 1 хигиенист и 1 счетоводител	Управителят съвместява административна и експертна функция като ръководител екип и специалист социален р-к.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

		Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител ЦНСТ за възрастни хора с деменции с. Места /ДДД/	13 щат; 2 специалисти	Управителят съвместява административна и експертна функция като ръководител екип, както и на специалист- социален р-к. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител ДЦСХ гр. Добринище /ДДД/	1 специалист, 1 хигиенист	Управителят съвместява административна функция и на специалист- социален р-к. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител ДСП /МД/	15 щат, 1 специалист –соц. р-к, 5 готвача, 3 шофьори, 1 пом.готвач, 1 касиер и 2 разносвачи на храна, 1 раб.кухня	Управителят съвместява административна функция и на специалист- социален р-к. Осъществява вътрешен контрол и сигнализира началник отдела.
1 управител на Социално предприятие /МД/	6 д. работещи в предприятието	

От анализа на представените карти за услуги (приложения към анализа), с фокус върху брой работещи, образование и квалификация, помощен и специализиран персонал става ясно, че не навсякъде услугите са обезпечени с достатъчно и квалифицирани кадри.

Налице е необходимост от постоянна методическа подкрепа, регулярни супервизии и периодични обучения. Вече има опити в тази посока, но все още не е изграден ясен механизъм за това.

Въпреки че са разписани процедури за назначение на персонала и за атестиране, към момента тези инструменти не са достатъчни за обезпечаване на услугите с квалифицирани и мотивирани кадри. По отношение на човешкия ресурс, включително и управленски такъв, са необходими допълнителни мотивиращи механизми и практики (например вътрешни ротации за определено време от по-натоварени на по-ненатоварени позиции и обратно, мандатност на управителите и др.).

Реално управителите осъществяват контрол без да има ясен механизъм за санкциониране или поощрение на екипите и отделните специалисти.

Добра индикация за наличие на управленска воля е създаденият наскоро инструмент за обществен контрол на социалните услуги чрез Обществения съвет по социално подпомагане и услуги. От друга страна, общината изпада в несвойствена позиция да проверява сама себе си – като доставчик на услуги.

За съжаление към момента няма желаещи от гражданския или публично-частен сектор за поемане на управлението на социални услуги. Общината е добре да организира по-мощни кампании във връзка с възможностите и условията, на които трябва да отговарят доставчиците на социални услуги, както и разясняване на механизма на договаряне при поемане на мениджмънта на дадена услуга.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Изводи:

- Недостатъчен ресурс в ДСП по отношение на работата в община Банско (липсва психолог към ОЗД, социалните работници основно са ангажирани със социалното подпомагане);
- Недостатъчен квалифициран и мотивиран персонал в голяма част от услугите, включително и управленски такъв;
- В част от услугите специалистите са ангажирани в дейности по обгрижване на клиентите, което като цяло действа демотивиращо.
- Налице е необходимост от постоянна методическа подкрепа, регулярни супервизии и периодични обучения. Вече има опити в тази посока, но все още не е изграден ясен механизъм за това.
- По отношение на човешкия ресурс, включително и управленски такъв, са необходими допълнителни мотивиращи механизми и практики (например вътрешни ротации за определено време от по-натоварени на по-ненатоварени позиции и обратно, мандатност на управителите и др.).

3.4.3. SWOT анализ на две услуги в общността с доставчик Община Банско.

Направеният дотук анализ на ситуацията и оценка на потребностите на населението на община Банско дава възможност за експериментален swot анализ, който да зададе посоките на ефекта от услугите, проблемите, възможностите за развитие и евентуалните рискове. Анализът обхваща както външни, така и вътрешни фактори, които въздействат върху двете анализирани услуги – ЦСРИ е съвсем нова, с широка методическа рамка, позволяваща широк целеви обхват, другата – ДЦДУ, първата социална услуга в общността на територията на общината и единствената предлагаща специализирана подкрепа и целодневна грижа за деца с увреждания.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

SWOT анализ на ЦСРИ и ДЦДУ

Социална услуга; Местоположение; Брой места /реална заетост; Брой персонал; Характер и вид на услугата; Целеви групи	Силни страни	Слаби страни	Възможности	Опасности
<p>1. ЦСРИ, гр. Банско – ДДД; разкрита 2013 г.</p> <p>Брой места /реална заетост -15 (реално заети 22)</p> <p>Брой персонал – 4</p> <p>Услуга в общността – почасова, включва и мобилен тип работа с консултиране, рехабилитация, информиране и обучение, посредничество, терапевтична работа, превенция, кампании.</p> <p>Целеви групи - деца и лица с различни видове увреждания, емоционално поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието, временни травми и др.</p>	<p>Широка методическа рамка, позволяваща гъвкава организация и работа в няколко направления според актуалните потребности на населението. Единствената почасова услуга с възможност за холистичен подход в подкрепата на клиента, включително и обхващане на деца от 0 – 3 годишна възраст.</p> <p>Добра материална база с осигурен достъп за хора с трудности в придвижването.</p>	<p>Все още непопулярна сред населението и вероятно затова сравнявана и възприемана като дневен център, още повече, че ЦСРИ в гр. Разлог е профилиран за работа с клиенти с ИЗ от дневните центрове и защитени жилища.</p>	<p>Услугата може да бъде развита и да предложи междуйнституционален и интердисциплинарен подход за работа както с децата от различни рискови групи, така и с техните семейства. Това обезсмисля планираното в областната стратегия 2010-2015 г. разкриване на ЦОП на територията на общината.</p> <p>ЦСРИ да предложи превантивна работа, както и да обхване хората, които нямат нужда от целодневна грижа и така да бъде в максимална подкрепа населението, че даже и да се превърне в услуга с надобщинско значение.</p>	<p>Надценяване на наличния човешки ресурс, включително и управленски такъв;</p> <p>Във връзка с горепосоченото и недостатъчното финансиране като фактор, ЦСРИ е възможно да се профилира основно в подкрепяща услуга за лицата с ИЗ, ползващи резидентен тип грижа.</p>
Социална услуга; Местоположение; Брой места /реална заетост;	Силни страни	Слаби страни	Възможности	Опасности

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Брой персонал; Характер и вид на услугата; Целеви групи				
<p>2. ДЦДУ, гр. Банско –ДДД; разкрита 1998 г.</p> <p>Брой места /реална заетост - 20 (реално 24)</p> <p>Брой персонал – 8</p> <p>Дневна грижа за деца от 3 до 18 г. с лека, умерена и тежка степен на ИЗ, двигателни дефицити, нарушения на слуха, с множествени увреждания.</p> <p>Дневната грижа има за цел да подкрепи детето в: Компенсиране на дефицита, породен от увреждането;</p> <p>Формиране на основни личностни и социални умения;</p> <p>Формиране на умения за учене и подпомагане на участието им в общообразователните дейности;</p> <p>Предоставяне на различни видове терапия – говорна, психологична и рехабилитационна;</p> <p>Подготовка за самостоятелен и активен живот.</p>	<p>Целодневна грижа за децата с увреждания, което само по себе си е подкрепа и за родителите, особено за онези семейства, в които детето е с тежки увреждания.</p> <p>Максимална, съобразно делегирания бюджет, обезпеченост със специалисти.</p> <p>Добри взаимоотношения с масовите училища.</p> <p>Добра материална база с осигурен достъп до всички нива.</p> <p>Осигурен транспорт за децата от и до дневния център (включително и за тези от селата и гр. Добринище).</p>	<p>Увеличаващият се брой деца за целодневна грижа с тежки увреждания, които не са в училищна възраст (или не посещават уще/друга услуга) създава проблем в обгрижването – специалистите са ангажирани в повечето дейности по обгрижването (свързано с базисни нужди на детето) и това неминуемо оказва влияние върху цялостния ефект от услугата.</p> <p>Широкият обхват на деца с различни потребности оцветява част от децата, които са самостоятелни, но се нуждаят от повече дейности за цялостно развитие или от подкрепа в конктрена област.</p>	<p>Трудността да се профилира дневният център може в някаква степен да се преодолее ако се обезпечи с допълнителен брой обслужващ персонал.</p> <p>Така организацията на работа при специалистите би била оптимална – което би позволило използването на ресурса на специалистите по предназначение.</p> <p>Реализиране на възможностите за стимули за персонала, обучения и допълнителна квалификация за постигане на целите на услугата – развитие на възможностите на децата и постигане на максимална самостоятелност на децата и пълноценен живот в общността.</p>	<p>Целодневната грижа без активна професионална подкрепа за децата и родителите, от друга страна, крие риск за формиране на институционално мислене и поведение както у специалистите, така и у самите родители. Част от тях е възможно изцяло да прехвърлят отговорността за отглеждане на детето си върху персонала на услугата.</p> <p>Въпреки безработицата е възможно текучество на персонала.</p>

3.5. Финансова рамка и източници на финансиране на социалните услуги в община Банско

За определянето на общия размер на необходимите средства за всяка от планираните социални услуги ще се определи финансов ресурс, чрез който предоставянето на услугата да се обезпечи. При определяне размера на средствата на текуща издръжка ще се има предвид следното:

За услугите, за които има определен единен разходен стандарт за разпределение на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети, на местни и

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

делегиран от държавата дейности и за определяне на стандарти за финансиране на делегиран от държавата дейности през 2016г., ще се ползва съответния стандарт.

За услугите, за които няма определен единен разходен стандарт, ще бъде определен примерен стандарт на база пресметнати разходи за предоставянето на услугата, практика по осъществяване на дейности, близки с дейностите по предоставяне на услугата или като част от единния разходен стандарт на услуга, близка по характер с планираната социална услуга.

При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на делегираните от държавата средства за общината, която е призвана да предоставя социалните услуги, съобразно местните потребности. Ето защо се очаква плавно покачване на местните разходи за социални дейности в абсолютна стойност при запазване водещата роля на държавно делегираните средства в структурно отношение.

Финансовите средства за осигуряване изпълнението на Годишните планове за развитието на социалните услуги ще се явяват ежегодно обособени раздели от съответните бюджети на Общината.

3.6. Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите

Отчитайки различните фактори – външни и вътрешни, които влияят на социалните и демографските процеси, се очертават следните общи изводи за общината:

- Прогресивно намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст.
- Неблагоприятни тенденции във възрастовата структура на работната сила - проблем има и при заетостта на младежите, както и на лицата над 55 г.
- Увеличаване на броя на регистрираните безработни с решение от ТЕЛК.
- Застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура и ниска раждаемост – въпреки увеличени брой раждания през последната 2014 година.
- Висок дял на хората с увреждания, както и на самотно живеещите стари хора по селата.
- Продължаваща тенденция към миграционно движение и обезлюдяване на малките села в община Банско.
- Устойчива тенденция за агресивно поведение в образователната институция.
- Като цяло общината използва възможностите на социалната система и създаване на мрежа от социални услуги, които да обхванат голяма част от рисковите социално уязвими групи.
- Една от най-големите рискови групи се оформя от старите хора, които ще имат все по-голяма нужда от услуги, свързани с физическа рехабилитация, медицинско обслужване, помощ в домакинството и почивки извън дома.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Не на последно място – голяма част от публичните сгради нямат осигурен достъп за хора с увреждания – за общината е нужен асансьор, физически достъп до Бюрото по труда няма, както до медицинска помощ (кабинетите, ситиурани в Медицински център „Благовещение“ нямат достъп за хора с колички). При цялостното инфраструктурно планиране елементът „достъпност“ трябва да е задължителен и да е осигурен нужният качествен контрол по изпълнението.
- Необходимо е по-активното привличане и участие на потребителите при планирането и предоставянето на услугите.

В голяма част от стратегическите документи както на национално, така и на ниво община, се констатират следните проблеми, които не подминават и община Банско:

} **Липса на ясна оценка за нуждите от социални услуги на съответните групи от населението.** Индивидуалната работа с потребителите и оценката на нуждите на ниво Д“СП”, въпреки че са законово регламентирани, се прилагат основно за лицата, кандидатстващи за социални помощи;

} **Липса на съдържателна и систематична методология за оценка на потребностите** от социални услуги на населението, а следователно и на адекватна фактическа оценка на потребностите на отделните целеви групи. Необходимо е активното привличане на самите потребители при оценяване на потребностите им, както и публично оповестяване на резултатите от оценката;

} **Липса на ясно регламентирани стандарти за качеството на отделните социални услуги, съобразени с тяхната специфика, както и на измерими индикатори за качество. Обвързване на качеството с финансирането на конкретната услуга.** Услугата е качествена, когато влияе върху благосъстоянието на потребителите и реално подобрява (променя) качеството им на живот. В социалното законодателство са регламентирани предимно количествени индикатори за качество като размер на предоставените финансови средства, брой на ангажирания персонал и други, които не измерват какво се получава обективно „на изхода“ на услугата. Вече има няколко разработени от различни институции и неправителствени организации инструменти за (само) оценка/ измерване на качеството, но те все още са непопулярни и пожелателни, а не регламентирани и ангажиращи доставчиците.

} **Недостиг на квалифициран и мотивиран персонал.**

} **Липса на доставчици на социални услуги** – единствен такъв доставчик продължава да е Общината.

} **Недостатъчно финансиране.** Ограниченията в общинския бюджет от една страна и липсата на анализи, показващи реалната стойност на услугата, допълнително затрудняват издръжката на съществуващите услуги.

3.6.1. Изводи за наличните социални услуги в община Банско

Общи изводи за състоянието на социалните услуги в общината по отношение на:

} **Териториално разпределение в общината** - сравнително равномерно разпределение на социалните услуги (по-конкретно на дневните

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

центрове и клубовете на пенсионера). Най-голяма концентрация на социални услуги има в общинския център.

} **Съотношение между услугите в общността и специализирани институции** - на територията на общината няма специализирани институции.

} **Съотношение между услугите в семейна среда и резидентната грижа** – популярна е услугата „личен асистент“, приемната грижа не е популярна. Като цяло услугите в общността са 18, включващи асистентите, социалното предприятие и обществената трапезария – от тях 5 са от резидентен тип.

} **Степен на развитие на услугите за превенция на риска от социално изключване** - основно дневните центрове имат за цел да предлагат доколкото им е възможно подобна превенция, по-активна работа в тази посока може да се развие в ЦСРИ. Превантивни дейности се извършват при децата чрез МКБППМН и годишните Програми за детето.

} **Характеристика на спектъра / многообразието на видовете услуги** - на територията на Общината дневните центрове за възрастни и стари хора (общо 5), както и резидентните услуги за хора с интелектуални затруднения (4 бр. ЗЖ и 1 ЦНСТВХД) са преобладаващи.

} **Достъпност на услугите** – силно затруднен е достъпът на хората от високопланинските села. Общината разкрива клубове на пенсионера, които в някаква степен задоволяват нуждата от социални контакти в една сравнително защитена среда. Като цяло населението се нуждае от ясна и регулярна информация за документацията, съдържанието, целите и възможностите на социалните услуги, предоставяни в общината, цените им и условията, при които могат да бъдат ползвани.

} **Обхват на услугите, предоставяни от външните доставчици** - към момента единствено Общината е доставчик на социални услуги.

Изводи по други теми, според спецификата на общината.

Разкритите социални услуги в общината, основно се припокриват с видовете социални услуги, изброени в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане. Основен акцент се поставя върху социалните услуги делегирана държавна дейност, които имат най-голям дял.

} **Не са развити мобилните (амбулантни) услуги.** Правят се опити чрез ДСП и ЦСРИ. Такива услуги биха имали ефект върху потребностите на уязвими групи като бездомни, скитащи и просещи лица, с психични проблеми, проституиращи мъже и жени и лица със зависимости, които не са обхванати от системата на социални услуги. Услуги на терен биха били изключително ефективни и по отношение на други целеви групи като възрастни лица, лица с увреждания и лица с интелектуални затруднения и техните родители.

} **Липсват превантивни социални услуги с ранна степен на интервенция,** целяща да предотврати изпадането на лицата в неравностойно положение. Превантивна мярка при децата са заложените общински дейности в Програмата за детето (спортни, творчески занимания и др.)

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Недостатъчен ресурс в Д"СП" по отношение на работата в община Банско (липсва психолог към О"ЗД", социалните работници основно са ангажирани със социалното подпомагане).

3.6.2. Общи изводи за услугите за деца:

Степен на развитие на услугите в общността, превенция – като изключим дневния център за деца с увреждания и различните общински мероприятия, както и специалистите в двете общообразователни масови училища, степента на развитие на услугите за деца е незадоволителна; превенцията също не е добре развита, липсва реална подкрепа от специалисти за семействата в риск.

Оценка на покритието на целевите групи от наличните услуги – наличните услуги не обхващат децата под 3 години, не покриват нуждите на децата с проблемно поведение и застрашени от отпадане от училище, както и техните семейства.

Липсват услуги за: липсват услуги за здравна и психосоциална подкрепа на децата и младежите. Няма диференцирани услуги за деца с различни по вид и степен увреждания. Това възпира част от родителите да ползват предоставените дневни услуги. Липса на разработена и популярна услуга, ориентирана към цялостна подкрепа на семейството, включително и превантивна работа – това важи за района на общините Банско и Разлог (Центърът за социална превенция към МКБППМН в гр. Разлог обхваща само част от проблемите в съответната община.)

При децата с увреждания дневната грижа е добре организирана по отношение на базисни потребности. Тук обаче се очертава проблем с недостатъчната професионална подкрепа и трудността при профилирането на тази подкрепа според групите деца – част от децата се нуждаят от повече дейности за цялостно развитие, друга част имат нужда от подкрепа извън дневния център, при трети водещо е базисното обгрижване и нужда родителите да се разтоварят и да имат личен живот и работа и т.н. Целодневната грижа без активна професионална подкрепа за децата и родителите, от друга страна, крие риск за формиране на институционално мислене и поведение както у специалистите, така и у самите родители, част от които изцяло прехвърлят отговорността за отглеждане на детето си върху персонала на услугата.

3.6.3. Изводи за услугите за възрастни и стари хора:

- Чрез дневните центрове са задоволени нуждите от дневна грижа на възрастните с интелектуални затруднения (една от най-големите рискови групи в общината, след тази на старите хора). Проблем като цяло остава трудовата ангажираност на тази група хора.

- Базисните потребности от храна и възможност за социални контакти също са задоволени при почти всички групи, имащи такава потребност (към 160 души, които обслужва Социалният патронаж, дневните центрове за възрастни и стари хора и клубовете на пенсионера.)

- Нова услуга от резидентен тип е ЦНСТ за възрастни с деменции, която обслужва потребители от цялата Благоевградска област. Не само тук е нужна

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

системна подкрепа на персонала по отношение на методическа подкрепа, обучение и супервизия.

- 4-те защитени жилища на територията на общината като цяло задоволяват потребностите на целевите групи. Основен проблем е трудовата реализация на потребителите, високите наеми при евентуален самостоятелен живот, липсата на общински жилища. Извън това не е регламентирана на национално ниво професионалната подкрепа (при нужда от такава) за хората, които биха живели самостоятелно.

- Недобре развити са услугите за възрастни с временни психо-социални проблеми, временни травми и др. подобни.

- Предлагањето на мобилни услуги за деца и възрастни би могло да бѐде добра превенция на риска от социално изключване – услугите по превенция също не са добре развити, въпреки че в част от заведенијата за социални услуги се правят опити за такъв тип работа.

- Липсват услуги за хора с психични проблеми, както и услуги за хора със сензорни увреждания.

4. Цели в развитието на социалните услуги в общината

Въз основа направения анализ на състоянието на социалните услуги, предоставяни на територията на общината, могат да се изведат основните насоки за промяна в системата на социалните услуги, в допълнение на изведените такива при първия аналитичен доклад от 2010-та година, а именно:

- Изграждане на модерни, гъвкави, с осигурен физически и номенклатурен достъп социални услуги, с ранни възможности за интервенция, които поставят потребителите в центъра, ангажират тяхната активност и съдействат за предотвратяване на социалната изолация и загубата на независимост.
- Социалните услуги се предоставят при зачитане на човешкото достойнство, личния живот и основните човешки права на потребителите при равнопоставеност на отделните целеви групи.
- Обхващане на всички уязвими социални групи и предлагане на адекватен отговор на техните потребности.
- Необходимост от реална оценка на стойността на отделните социални услуги и обвързване на разходваните финансови средства с постигане на определено качество на социалните услуги – това е препоръка и на национално ниво.
- Повишаване възможностите на община Банско да планира, развива, предлага и контролира изпълнението на качествени социални услуги за гражданите.
- По отношение на човешкия ресурс, включително и управленски такъв, са необходими допълнителни мотивиращи механизми и практики (например вътрешни ротации за определено време от по-натоварени на по-ненатоварени позиции и обратно, мандатност на управителите и др.).
- Проучване на възможностите за публично-частни партньорства и привличане на партньори от частния сектор в сферата на социалната подкрепа и услуги.
- Продължаване на изпълнението на дадените препоръки в първия аналитичен доклад от 2010 г., свързани с: развитие на превантивни модели на услуги за

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

предотвратяване на социалното изключване и максимално осигуряване на развитие на собствения потенциал; осигуряване на достъп до пазара на труда на рисковите групи, включително и на хората с увреждания; активно включване на потребителите в процесите на планиране, предоставяне и оценка на услугите; повишаване на знанието и уменията на хората, които са ангажирани с психо-социална работа.

4.1. За деца и семейства с деца в риск:

- o Развитие на консултативно-терапевтичен център за подкрепа на деца и семейства в риск (заложено е като развитие на услугата ЦСРИ). В центъра освен консултации, е добре да се провеждат и обучения, информационни кампании (информационни дни), превантивна дейност, свързана с конкретни социални рискове.
- o Обхващане на децата от 0 – 3 години.
- o Популяризиране на услугата "Приемно семейство".
- o Съдействие за изграждане на подкрепяща среда в семейството при нужда.
- o Осигуряване на подкрепа при намиране на жилище, работа и/или продължаване на образованието.
- o Възможности за записване на детето на ясла или осигуряване на форми за почасова грижа.
- o Личен асистент за деца с увреждания.

4.2. За пълнолетни лица и хора с увреждания:

- o Развитие на консултативно-терапевтичен център за подкрепа на възрастни и семейства в риск (заложено е като развитие на услугата ЦСРИ). Разширяването на дейността на центъра би могло да обхване и възрастни с временни травми.
- o Осигуряване на подкрепа при намиране на жилище, работа и/или продължаване на образованието.
- o Разработване и прилагане на механизми за ранно консултиране на потребителите за най-адекватната услуга.
- o Създаване на услуги за хора с психични проблеми. Превенция на психичното здраве.
- o Наличие на асистентска услуга за помощ в дома и на работното място за хора с увреждания .
- o Оптимизиране на възможностите на услугата ДЦВУ – седмична грижа с възможност за нощувки и през почивните дни.
- o Разкриване на ЦНСТ за възрастни с умерена и тежка степен на интелектуални затруднения с трайна нужда от асистенция в обслужването и организирането на бита – основно услугата ще е за клиенти на ДЦВУ – СГ, чиито родители не могат да се грижат за тях.
- o Осигуряване на възможност за ползване на достъпен транспорт по заявка (в рамките на общината и при нужда от болнична медицинска помощ).

4.3. За стари хора

- o Наличие на асистентска услуга за помощ в дома.
- o Оптимизиране на пакета от услуги в дневните центрове за стари хора и домашния социален патронаж.
- o Осигуряване на възможност за ползване на достъпен транспорт по заявка (в рамките на общината и при нужда от болнична медицинска помощ).

4.4. Услуги за реализиране на целите

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Банско Местоположение	Статус – налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
1	Дневен център за деца с увреждания – (ДД)	Деца с увреждания	Община Банско	20	25	Превенция на изоставянето Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	Банско	Налична
2	Защитено жилище (ДД)	Хора с увреждания	От област Благоевград	7	7	Осигуряване на резидентна грижа за хора с увреждания и предотвратяване настаняването им в СИ	Банско	Налична
3	Защитено жилище (ДД)	Хора с увреждания	От област Благоевград	8	8	Осигуряване на резидентна грижа за хора с увреждания и предотвратяване настаняването им в СИ	Банско	Налична
4	Защитено жилище (ДД)	Услугата е предназначена за лица с лека умствена изостаналост.	От област Благоевград	8	8	Създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на хора с умствена изостаналост. Осъществяване на дейности за постигане на социално включване и възстановяване на изгубените социални умения и навици. Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда – близка до семейната, с възможност за подкрепа и изява.	Банско	Налична

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Банско Местоположение	Статус – налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
5	Защитено жилище (ДД)	Услугата е предназначена за лица с лека умствена изостаналост.	От област Благоевград	8	8	Създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на хора с умствена изостаналост. Осъществяване на дейности за постигане на социално включване и възстановяване на изгубените социални умения и навици. Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда – близка до семейната, с възможност за подкрепа и изява.	Банско	Налична
6	Наблюдавано жилище	За лица, идващи от Защитените жилища	Банско	8		Подготовка на извеждане на деца, отглеждани в СИ	Банско	Налична за трансформация/закриване
7	Дневен център за възрастни увреждания (ДД)	Хора с увреждания със и без чужда помощ; Възрастни хора с различни увреждания, живеещи в семейна среда	Банско	20	20	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Банско	налична
8	Дневен център за възрастни увреждания – седмична грижа	Лица над 18 години с лека степен, умерена и тежка степен на интелектуално изоставане. Лица с физически затруднения и лица с множествени	Банско	20	20	Подкрепа за индивидуалното развитие, поддържане на придобитите способности и самостоятелност на възрастните хора с различна степен на интелектуални и физически	Банско	налична

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Банско Местоположение	Статус – налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
	(ДДД)	увреждания				затруднения. Услугата включва развиващи, трудови и рехабилитационни дейности, насочени към поддържане и развиване на социални умения, заетост и самостоятелен живот. Осигуряване на семейна среда с цел оптимизиране на услугата и задоволяване на актуалните потребности на клиентите и родителите им.		
9	ЦСРИ (ДДД)	Деца и лица с различни видове увреждания, емоционално поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието; деца и лица с различни форми на зависимост; деца и лица жертви на различни форми на насилие и експлоатация; деца и лица с временни травми/ здравословни проблеми; деца и лица с трайни увреждания с протоколи от ЛКК или ЕР на ТЕЛК, РЕЛК, НЕЛК; родители/ близки а потребителите на услугата.	Банско	15	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност и подкрепа на семействата Превенция на изоставянето и приемна грижа; Подкрепа за деца и семейства в риск (самотни родители, деца с асоциално поведение и под.); Подкрепа за деца с увреждания и техните семейства; Консултиране на приемни семейства;	Банско	Налична (при закриването на НЖ – увеличаване капацитета и)

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Банско Местоположение	Статус – налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
10	ЦНСТ за възрастни хора с деменция ДДД	Възрастни хора с деменция	От цялата страна	15	15	Осигуряване на 24 – часови грижи за възрастни с деменция.	Банско	Налична
11	Домашен социален патронаж <i>Общинска дейност</i>	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. Места без достъп до услуги	Банско	140	160	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	Община Банско	Налична – разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките изолирани населени места
12	Обществена трапезария Проект “Топъл обяд”	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Банско	54	80	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	80% от населени те места в областта	Нова за планиране във всички общини (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или АСП)
13	Клуб на пенсионера –	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни		6 бр.	8 бр.	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консул-	Във всички	Налични и

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Банско Местоположение	Статус – налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
	<i>общинска дейност</i>	проблеми и се обслужват сами				тиране –социално, здравно, правно	общини от областта	нови дейности
14	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	общ. Банско	20	20	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации, медицинска грижа	с. Места, общ. Банско	Налична
15	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Общ. Банско	10	10	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации медицинска грижа	с. Филипово, общ. Банско	Налична
16	Социално предприятие за производство на хартиени пликосе	Хора с увреждания, социално слаби, самотни родители	Община Банско	6	10	Изграждане на трудови навици, спазване на трудов режим, работа в екип.	Банско	Налична
17	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Община Банско	10	10	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации, медицинска грижа	с. Добринище	Налична
18	Личен асистент услуга в общността по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами		27	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Банско Местоположение	Статус – налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
						семейства, в които има лице с трайно увреждане.		
19	Нови възможности за грижа – услуга в общността по ОП “Развитие на човешките ресурси” 2014-2020	Лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами			40	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Нова

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

5. Механизъм за периодичен преглед и за актуализиране на стратегията.

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено – за дългосрочни и комплексни интервенции като Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Банско. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

5.1. Конкретни цели и задачи на системата за мониторинг и оценка:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в община Банско, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите на Общинската стратегия, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/ услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените индикатори;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – община, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи.

Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност
 - съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
 - Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните /вложените ресурси;
 - Ефективността
 - оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целевите групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Въздействието на Общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

Да се осигури системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;
- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;
- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Общинската стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общината и структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Основният подход при мониторинга е оценката с участие, който изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е документ, който отразява особеностите, значимите проблеми и приоритетните направления в социалната сфера.

Важно изискване, за да бъде Стратегията непрекъснато действащ документ е, от една страна да отговаря адекватно на обществените потребности, от друга да съобразява динамиката на настъпващите промени, а от трета да поддържа системна устойчивост.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Обществените потребности са водещо основание за съществуването и прилагането на Стратегията, като управленски инструмент, насочен към задоволяване на действителните нужди на населението от социална подкрепа.

В процеса на управление, ако се регистрират съществени отклонения по индикаторите за сравнения е необходимо да бъдат предприети незабавни мерки за възстановяване на определения баланс между предварително избраните базисни стойности и техните променливи величини. Това означава, че измененията в качествените характеристики на средата предполагат задължително наличие на възможности за внасяне на корективи в съдържанието на Стратегията.

Когато става въпрос за актуализация на Стратегията, преди всичко, се разбира административна процедура и технология на текстовата разработка. Процедурата отразява нормативно регламентиранията действия, предприети за внасяне на необходими изменения по съдържанието.

Технологията покрива изискванията за прилагане принципите на стратегическото планиране при възпроизвеждане на унифициран модел.

Важно е да се отбележи, че актуализацията на Стратегията не е задължителен акт, самоцелно породен от добри управленски качества, тъй като плановото проследяване на изпълнението се изразява в последователно наблюдение и системен прочит за потвърждаване перманентното съответствие на документа, спрямо условията на средата.

Така че, ако се налага преработка, тя може да варира от „козметично“ обновяване на текста до определена степен на съществени изменения в посоката на действията.

Основен принцип при вземане на решения за пристъпване към актуализация на Стратегията за развитие на социалните услуги е необходимостта, потвърдена от доказана аргументация в полза на общността и местното развитие, за постигане по-добро качество на живот на гражданите.

6. Отговорни за изпълнението, координацията и контрола органи.

Ролите и задачите на общината, институциите и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

1. Община Банско

Общината отговаря за цялостното изпълнение на Общинската Стратегия за развитие на социалните услуги. За тази цел тя разработва, приема и прилага Общинска стратегия за развитие на социалните услуги. Разработва, приема и осъществява годишни планове за действие.

Местната власт разработва и изпълнява интегрирана политика за развитие на хората в риск, като комбинира ресурсите и координира дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водена от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги и развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора.

Общината осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

1.1. Роля и отговорности на Общинския съвет:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;

- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;

- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и са планирани в Областната стратегия и в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

- Взема решения, свързани с развитие на ЗСУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

1.2. Ролята на Кмета на общината

Неговата роля е ключова за цялостното изпълнение на Стратегията за развитие на социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;

- организира разработването на общинските секторни политики и след гласуването в Общинския съвет организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на годишния План за развитие на социалните услуги;

- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението и реализацията на годишния план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;

- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на годишния план за развитие на социалните услуги към Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2016 – 2020 г., като част от Областната стратегия;

- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия за развитие на социалните услуги.

1.3. Обществен съвет по социално подпомагане и услуги в Община Банско

ОССПУ - Банско е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и НПО с цел реализиране на социалната политика в общината.

2. Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Разлог, филиал гр. Банско:

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

Дирекцията носи отговорност и изпълнява конкретни задачи при реализирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Банско:

- Изготвя предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги;
- Изготвя предложения до РДСП – Благоевград за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- Д"СП" и О"ЗД" управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в социални услуги в общността;
- Осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с общинската стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;

Взаимодействието на АСП с МТСП се определя като фактор за гарантиране на устойчивостта на изпълнението на общинската стратегия чрез практическите възможности за осигуряване на средства за предоставяне на услуги като държавно-делегирана дейност.

3. Регионален инспекторат по образование - Благоевград

РИО – град Благоевград отговаря за координирането и изпълнение на дейностите от стратегията, свързани с образованието, като: осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици, интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата, и контролира дейностите, свързани с насочване на деца със специални образователни потребности, осигуряване на учители за ресурсно подпомагане на децата с увреждания и пр.

Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложи в Стратегията, изпълняват и Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН, както и Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – за област Благоевград.

4. Регионална здравна инспекция – гр. Благоевград

Държавната здравна политика на територията на община Банско се осъществява и организира от Регионална здравна инспекция (РЗИ). Ролята ѝ е свързана с:

- Координацията и изпълнението на хоризонтални здравни мерки, за осигуряване на достъп до качествена здравна грижа за цялото население, включително за хората в риск;
- Създаване на база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от Д"СП" за насочване и консултиране на клиенти в риск;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Взаимодействие с местната власт и с други институции за методическо ръководство, инициране и реализация на смесени медико-социални услуги, предвидени в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Банско;

Конкретните им отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/ бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в социалните услуги.

5. Дирекция „Бюро по труда “ – гр. Разлог, клон Банско

Дирекция Бюро по труда участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи напускащи социалните услуги, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на Дирекция "Бюро по труда" по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на програми за заетост и за обучение на рискови групи;

- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали социални услуги с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;

- Разработване на мерки и програми съвместно с общината за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;

- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;

- Съвместни дейности с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, органите на местното самоуправление, на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Банско.

6. Неправителствени организации

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО. Те допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в община Банско. Тяхната роля се свежда до:

- Съвместно с общината, Д"СП" и граждани разработват интегрирани политики и мерки за социално включване, в съответствие с мерките в стратегията;

- Участват във формулирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общината и/или водещи организации за проектите;

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020

- Подпомагат училищата и услуги в общността при работа със семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисковото поведение и зависимости.

НПО участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ, като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

Ефективното междусекторно сътрудничество ще допринесе за устойчивост на изградената оптимална мрежа от социални услуги в община Банско, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи. Това ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

Стратегията е разработена от работна група, сформирана със заповед на Кмета на Община Велико Търново, в изпълнение на чл. 19, ал. 2 от Закона за социално подпомагане и чл. 36б от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане и е съгласувана с Директора на Дирекция "Социално подпомагане" – град Разлог, филиал гр. Банско, Обществен съвет за социално подпомагане и услуги – гр. Банско.

Същата е отворен документ и може да се допълва, изменя и актуализира.

Община Банско се задължава да изготви Годишен план за развитие на социалните услуги за 2016 година в изпълнение на настоящата Стратегия.

УТВЪРДИЛ:

ГЕОРГИ ИКОНОМОВ

КМЕТ НА ОБЩИНА БАНСКО

Съгласувал:

СОНЯ КУКОВА

ЗА ДИРЕКТОР ДИРЕКЦИЯ "СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ"

ГР. РАЗЛОГ

СЪГЛАСНО ЗАПОВЕД №ЧР-5 478/14.10.2015

НА АГЕНЦИЯ СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

Съгласувал:

АЛЕКСАНДЪР МАЦУРЕВ,

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ
ОБЩИНА БАНСКО 2016 - 2020**

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ
ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ И УСЛУГИ – БАНСКО**